

Tutu Nì Tiaa San Pablo nùu Nèhivì xí Dios Ndoó N̄uu Roma

¹ Yùhù nduí Pablo, iin nècuàchì xinúcuáchí nùu Jesucristu. Divi mii-yá nì cachi-yà xí ñà-cùhìn chuun xi-ya; mii-yá nì nacàxin-ya yùhù ñà-cachitnùhi razón ndiaha xí Dios inicutu. ² Te divi razón mà nduú stná palabra nì cachitnùhu-ya sàhaha na ní dàtnùu-yà ini nècuàchì nì sacahàn cuenta xi-ya, te nì tiaa-ne ñà-yùcán nùu tutu ì. ³⁻⁴ Cunaha-nsiá, cáhàn palabra mà sàhà Dèhemanì-yá, te cachá` ñà-ndùú-yá iin descendencia xi rey David, vèchi iin nècuàchì ñuhiví yohó nì sanduu xì-yá, cachá`. Doco (dìin lugar nì quixi) anima ì-yá, vèchi Dèhemanì Dios nduú-yá, te icúmí-yâ poder, ináhá vâha-nda ñà-jaàn, vèchi mate ní xihì-yà, doco nì natiacu-yà. ⁵ Te divi nùu mii-yá sàni nìhìtáhvi nsiùhù cacanuu-nsi chuun xi-ya ñà-càhàn-nsi xì nèhivì nsidanicuú ñuu, áma sàa stná-nè cunini-ne ley xi-ya, te cunindisá-néyà, dandu más gà tñùñuhu xí-yá quee. ⁶ Te mii-nsiá, ducán nì xinindisá stná-nsiá, vèchi nì cana stná Jesucristu mii-nsiá (ñà-cunchicùn-nsiàyà). ⁷ Te vichi tiaí tutu yohó nùu nsidaa mii-nsiá nècuàchì ndoó ñuu Roma. Cunaha-nsiá, ñà-màni guá-nsiá nùu Yua-nda Dios, ñàyùcàndùà nì cana-yansià sàhà-ñá cunduu stná-nsiá nèhivì ì xí-yá.

Te vichi xícàn tàhvi sàhà-nsiá nùu mii-yá xì nùu Stoho-ndà Jesucristu ñà-nì cuáha-yansià gracia, te contentu nì cúndóó-nsiá quida-ya.

Nansa nì cachi Pablo ñà-cùnì-nè cùhùn-nè ñuu Roma nàcòtò-nè nèhivì xí Dios ndoó yucán

8 Primeru cuàhìn cachi ñà-yòhó: yùhù ndácùcahín Jesucristu, te naquímání (Yua-nda) Dios sàhà nsidaa-nsiá ñà-ndiaha guá xiníndísâ-nsiá mii-yá. Te vichi dècuèndè inicutu ñuhivì sàni xinitnùhu-ne sàhàjàn. ⁹ Yùhù, xì nsidaa anímè xinúcuáchì nùu-yá, cachitnùhi razón ndiaha sàhà Dèhemanì-yá. Te mii-yá, ináhá-yâ ñà-ndàà nduá nsinúú cuáhà inì mii-nsiá, te xícàn tàhví sàhà-nsiá nùu-yá. ¹⁰ Te xícàn tàhví stnàì áma cóo iin quivì ñhí tiempu sàì nàcòtì mii-nsiá, nú ducán cuní stná mii-yá. ¹¹ Vàchi cuáhà gá cuní sàì sàhà-ñá ñhítàhví gá-nsià más ñà-nduá cui chindee xì anima-nsià, dandu chicá nacuahandee inì-nsià. ¹² Te ò ni cachí-ndà, ñà-cùnì-ndà chindee stnaha-nda ñà-chicá cunindisá víi-ndayá, vàchi nsidaa-nda, iin-ni xiníndísá-ndáyâ.

¹³ Ñánì, cuní cundaà ini-nsià ñà-cuáhà gá xichi nacání inì sàì ndé ndoó-nsiá, doco siempre iá ñà-sàdí nùí. Doco vichi ndisa, (vihini sàì), vàchi stná ndé ndoó-nsiá cuní quida stnàì chuun ì xí Dios, nacua sàni quide dava ga ñuu, sàhà-ñá ducán quee stná cuáhà ñà-vàha xì mii-nsiá. ¹⁴ Vàchi ndiá ìqué (cachitnùhi razón ndiaha xí-yá) xì nsidanicuú nèhivì, a xínduu-ne nècuàchì ñuu ndé cáhàn-nè dàhàn griegu, te ò ndéni ñuu nì cui, doco icúmí càhìn xì nsidaa-né, a nchichí-nè, te ò mà nchichí-nè. ¹⁵ Ñàyucànduá, nùu yùhù, dispuestu ié sàì cachitnùhu stnàì xì mii-nsiá nècuàchì Roma ñà-nduú razón ndiaha.

Cahnú poder xì razón ndiaha xí Dios

¹⁶ Yùhù, có-cùcáhán nùì cachitnùhi razón ndiaha xí Cristu, vèchi cunaha-nsiá, sàhà palabra jaàn vátùnì càcu anima-ndà quida poder xi-ya, nú sàni xinindisa-ndayá, mate nécuàchì ndéni ñuu nì cui nì cùndúú-ndá. Doco dihna xiñuhu (cunitnùhu) nécuàchì raza Judea, dandu stná nèhivì dava ga ñuu ñuhiví. ¹⁷ Vèchi divi sàhà razón ndiaha ma datúì Dios nansa cui ndee vèha-nda nùù-yá nú nì cúníndísá vèha-ndayá, vèchi cuisì-ní ñà-jaàn nduá ndiaá, nacua cachí stná tutu ìì: “Nú sàni ndee vèha-nda nùù-yá ñà-xìníndísá-ndáyâ, dandu vida ndiaha nìhìtáhvi stná-ndà”.

Nsidaa nèhivì, iá cuàchi-ne, cachí Pablo

¹⁸ Sàni cundaà ini-ndà fuerte icúmí quixi castigu xi Dios dìquì nsidaa nèhivì có-quidá víi, vèchi quini quidá-né, te cuehé gà-nè, có-sàha-ne cuitià palabra ndàcuisì xí-yá, ¹⁹ mate sá-ìnáhá vèha-ne sàhà ñà-nduá cui cundaà ini-ndà sàhà-yá, vèchi sàni dàtúì-yañà nùù-ndà. ²⁰ Vèchi dècuèndè nì sàcòo ñuhiví nàhà claru ñà-nduá cui cundaà ini-ndà sàhà-yá; mà úhì cundehè-ndà nsidaa ñà-nduá nì quidavèha-ya, te cundaà ini-ndà. Nàhà xicà icúmí-yâ poder ndisa nicanicuahàn, te claru cundáà stná ini-ndà ñà-mii-yá nduú-yá Dios. Ñàyùcànduá, còò ni-iin ñà-dìsáhà-xí (nacuaà nèhivì-yá). ²¹ Vèchi na nisa inaha-neyà antes, cóni càhvi ndisa-neyà nacua ndiá icà-né, ni cóni náquímànì stná-nèyà. Cuisì inì-ni mii-né nì chitnùnì ndevàha ini-nè nansa quida-ne, mànicùì gá mànihì tnúnì ini-nè nansa quida viì-né. ²² Ñà-nchìchí guà-nè càhàn-né, ñà-yùcán nì tui-ne nduú-né nécuàchì neciu. ²³ (Te ñà-neciu guá-nè), nì nandòdó-né ñà-ndiaha guá iá-yà, te cahan-né

iin figura iá nahi nèhivì nduú Dios, mate nèhivì, xíhì-nè, doco mii-yá, itiacú-yà nicanicuahàn. Te nì quidavàha stná-nè figura laa, xì stná quisì nahnú, xì quisì cuàtì, (te nì cahvi-néñà).

²⁴ Ñàyùcànduá, nì cuhuun ini Dios sàhà-né, te nì cachi-yà ni cùhùn-nè ichì sìquini nì nchihò ini-nè. Te ducán ndisa nì quida-ne, (yáha ga quini) nì quida-ne xì iquicúñú-nè, cóni chívàha ga-nè tnũñuhu xí-né. ²⁵ Nì nacuaà dahuun-ne palabra ndàcuisì xí-yá, te ñà-nduú tnũhu nì candisá-né. Màdì mii-yá ana nì quidavàha xi ñuhivì nì cahvi-né; cóo, cuisì-ní ñà-nduá nì quidavàha-ya ñuhivì yohó nì cahvi-né; cuisì ñà-jaàn nduá nì xinucuachi-né nù-xí, màdì nù mii-yá ndiaha itiacú nicanicuahàn, amén.

²⁶ Ñàyùcànduá, nì nacoò dahuun-yanè. Dandu chicá quini nì quida ndevàha-ne xì mii-né. Dècuèndè stná nècuàchì ñahà, cóni nándàhà gá-ña xì nècuàchì tiàa nacua quidá nècuàchì ñahà. Cóo, entre mii-ñá nìsa quida-ñà cuàchi. ²⁷ Te ducání stná tiàa, dava ga stná-te, cóni nándàhà gá stná-te xi ñahà. (Ndahví-te), vachi entre mii-té nì naxihò stnahá-te, te nì quida-tè cuàchi. Doco sàhà ñà-yùcán nì nihì stná ìcà-té (cuèhè), vachi ñà-yùcán nduú castigu xi-tè nacua xiñuhu coo xi-té ñà-nì quee-tè ichì váha.

²⁸ Te-ñà cóni cúdî gá ini-nè cunihnu ini-nè mii-yá, ñàyùcànduá, nì nacoò dahuun stná-yànè, te sàhámà nì cuchicuehe dahuun sàxínitnùnì-nè. Cuisì ñà-có-ndiá ìcà-né quida-ne nduá nchícùn-nè vichi. ²⁹ Vachi chitu anima-nè nsidanuu ñà-chìcuèhè. Ñàyùcànduá quidá ndevàha-ne cuàchi xi nècuàchì ñahà. Yáha ga có-quidá

víi-né. Xího-né cuàhà iñàha, te cúmbìdia stná ini-nè. Te túha stná-nè cahni stnahá-né, vàchi náâ stnahá-né ñà-malu guá-nè, te dana ga stná-nè; dandahví stnahá stná-nè, te cáhàn ndiaa stnahá-né,³⁰ vàchi quini ga cáhàn-nè dìquì ñanìtnaha-ne. Có-xiñùhù-né Dios, vàchi cuadú gà-nè, mii-né nduú-né mii-né cahan-né. Ndiaha gá-nè cahan-né, doco maña gà-nè. Có-íní-né ñà-nduá cachi yuadíhí-nê.³¹ Ni có-sâa-nè cundaà vaha ini-nè, te có-quidá stná-nè cumplir nú sàni cachi-nè iñàha. Mà túha-ne cuhi stnahá ini-nè. Nicanicuahàn chuhún ini-ne sàhà iin ñanìtnaha-ne, te mà túha-ne cundehè ndahví stnahá-né.³² Te mate ináhá vâha-ne ñà-ìcúmí Dios nsidandaà-yà sàhà cuàchi quidá-némà, doco có-ndùlócô-nè, mate ináhá-nè ñà-xiñùhù cui-nè sàhà falta mà, doco iin-ni quidá-neà, ndè cudíi gá stná ini-nè nú quidá stná nèhivì dava ga ducán.

2

Palabra xiñuhu cachi-ndà xì ana tuxí inì-xi chicá vâha-ne nùù ñanìtnaha-ne

¹ Ñàyùcànduá, (nú iá iin nèhivì), ndéni nèhivì ni cúndúú-né, te xítñùhu-ne ñanìtnaha-ne, dandu vátùni cachi stná-ndà dohó xì-né: “Mii-ní, iá stná cuàchi-ní; ñàyùcànduá có-xiñùhù cuitñùhu-ní ducán; iá-ní xítñùhu-ní ñanìtnaha-ní, doco cunaha-ní, xidá cuàchi stná mii-ní quida-ní, vàchi nacua quidá mii-né, ducán quidá stná mii-ní.
² Te sà-ináhá-ndá, palabra ndàcuisì cundua na nsidandaà Dios sàhà cuàchi nèhivì có-quidá víi.
³ Ñàyùcànduá, ¿a tuxí inì-ní cui càcu-ní nùù castigu mà? (Mà cúí), vàchi mate xítñùhu-ní

nècuàchì quidá xi cuàchi ma, doco ducán quidá stná mii-ní. ⁴ Cunaha-ní, màni gá quidá Dios xi-ndà, vàchi ndee cahnú ini-yà sàhà-ndà. Te ¿a cahíchi inì-ní ñà-quidá-yá ducán? ¿A có-cùndàà inì-ní ñà-nduá disáhà-xí quidá ndiaha guá-yà ducán? Pues divi sàhà-ñá ni sàà-ndà naxic-ocuiñ ini-ndà sàhà cuàchi-nda nduá. ⁵ Doco (mii-ní, còó), ndee gá inì-ní, có-cuù-ní arrenpen-tir, ñàyùcànduá cáya, te cáya castigu ñhì-ní quivì juiciu, dandu quivì mà icúmí ñèhivì cun-dàà ini-nè cuisì nsidándàà Dios nacua ndiá icà-yá quida-ya, ⁶ te cuàha-yàndó (castigu, ò cuàha-yàndó iin ñà-vàha), según nansa nì quida iin iin-nda. ⁷ Dandu ñèhivì iin-ni quida-xi chuun vii, ñhì-né vida ndiaha nicanicuahàn, vàchi sàhà ñà-nduá quidá-némà nandúcu-nê nansa quee tnùñuhu ndiaha xí-né (nùù-yá), vàchi cuní-nè ndee vàha-ne nùù-yá, te cundoo stná-nè nùù-yá nicanicuahàn. ⁸ Doco ñèhivì có-nchícùn palabra ndàcuisì, iin castigu fuerte ñhì-né ñà-cùdúchí guâ ini-yà sàhà-né, vàchi cuisì-ní nì nacani ini-nè quida-ne ñà-nduú gustu xi mii-né. ⁹ Cuàhà tnùndoho fuerte cucumi nsidaa nècuàchì có-quidá víi ma, te yáha ga nacani cuaá ini-nè sàhájàn. Dihna nècuàchì raza Judea ndundaà sàhà-xí, dandu después nsidaa gá ñèhivì inga raza. ¹⁰ Doco ñèhivì quidá víi ma, ñhì-né cundoo ndiaha-né, vàchi ñhì-né natùì-ne nùù Dios, dandu màni gá cundoo-ne. Dihna nècuàchì raza Judea ñhitáhvi ducán, dandu después ñèhivì raza dava ga”.

¹¹ Pues ducán nduá, vàchi cunaha-nsiá, iin-ni indéhe Dios nsidanicuú ñèhivì ñuhiví. ¹² Ñèhivì tàcùnì ley xi-ya, nú quida-ne cuàchi, dandu

icúmí-nê ndañuhu-né, te quìvì cuu xi-né ducán, mà chíndéé ley mà-né. Daaní stná nèhivì ináhá vâha ley xi-ya, divi nacua cachí ley mà, ducán icúmí cuu xi-né quìvì ndundaà sàhà-né. ¹³ Vâchi nú ni quidá ndisa nèhivì cumplir ley xi-ya, dandu vâtùni ndee vâha-ne nùù-yá. Doco nú cuisì iníni uun-neà, dandu mà cúndiààmà. ¹⁴ Vâchi dava nèhivì, tàcùnì-nè ley xi-ya, doco tùha-ne quida-ne cumplir ñà-ndùá cachá, vâchi inì-nì mii-né nacání ini-nè quida-ne ducán. Ñâyùcàndùá, divi ñà-jaàn cunduu na iin ley xi-ne. ¹⁵ Vâchi cuisì ñà-cundehè-ndané nansa quidá-né, te cundaà ini-ndà ñà-ini anima-nè sànhì ini-nè nansa iá ley xi-ya. Ináhá vâha-ne iá iin ley chivâha-nda. Te stná sàxínìtnùnì-nè, ducání cachí stná` xì-né. Vâchi dava xichi dandohó sàxínìtnùnì-ndà ndohó, te dava xichi cachá` xì-ndà ñà-còò cuáchi-nda.

¹⁶ (Pues cunaha-nsiá, nsidaa ñà-jaàn, claru icúmíâ tùia) quìvì nsidandaà Yua-nda Dios sàhà nsidaa ñà-íá dèhé ini anima nèhivì. Te divi ndahà Jesucristu icúmí-yâ nacoo-ya juiciu mà, nacua cachí razón ndiaha cachítnùhi xì nèhivì.

Nansa nì quida nècuàchì raza Judea, cónì chívàha stná-nè ley xi-ya

¹⁷ (Vichi cuàhìn càhìn sàhà) nèhivì raza-nsì. Nècuàchì raza Judea nduá danani nèhivì raza-nsì. Te cuàhà nèhivì raza mà, yâha ga nihnú ndéé ini-nè ñà-icúmí-né ley ì xí Dios; ñâyùcàndùá chicá ndiaá-nè cahan-né, vâchi mii-yá càhvì-né, ¹⁸ te ináhá-né ñà-ndùá dandacú-yá quida-nda. Te sàhà-ñá dàcuàhá cuàhà-né ley ì mà, ñâyùcàndùá cundáà ini-nè índù iñàha nduú chuun viì, te índù ñà-còó. ¹⁹ Sàhámà quidá-né cuenta ñà-mii-né

icúmí naçani xi nsidaa nèhivì nansa iá ichì váha cahan-né; xiñuhu danátnùù ini-nè nsidaa nècuàchì xicá ichì ñáa, tuxí ini-nè. ²⁰ Cuisì mii-né cui dacúndéhe xi tè-neciu iin ichì víi, vèchi maestru nduú-né cahan-né. Nahi mée có-ínáhá xínduu nècuàchì dava ga, cahan-né, te ñàyùcàndùá, cuní-nè chinaha-nè nècuàchìmà, vèchi tuxí ini-nè ñà-sàhà ley dacuahá-né mà vètùni mànhì ini-nè nsidanicuú iñàha, te cundaà stná ini-nè sàhà nsidaa ñà-nduú ñà-ndáa. ²¹ Pues vichi, nú ducán cudí guá ini-nè dacuahá-né nèhivì dava ga, ¿a có-xiñuhù dacuahá stná-nè mii-né? Vèchi cachí-nè xì nèhivì ñà-màsà quídá cuíhná-né, doco ¿a ndísá có-xidá cuíhná stná mii-né? ²² Te cachí stná-nè xì nèhivì ñà-màsà cáhàn-nè xì inga nèhivì cóni nándàhà xì-né, doco ¿a ndísá có-quídá stná-nè ducán? Cahíchì ini-nè ñà-nduú yùù yócò, doco ¿a có-xidá cuíhná stná-nè ñà-cuicà iá veheñuhu? ²³ Ndee cáhàn-nè sàhà-ñá sà-icúmí-né ley ì xí Dios, doco có-chívàha ndisa-neà, te cuní cachàmà na ian cahíchì ini-nè mii-yá nduá. ²⁴ Pues, divi ducán cachí stná tutu ì ndé cachá: “Sàhà modo ndahví xì nècuàchì raza-ndà, ñàyùcàndùá sácùndiaa quini tè-inga raza Dios xi-nda”.

²⁵ Cunaha-nsiá, ñà-itúú seña xi-ya icà-ndà, vètùni cundiaa mà nú chívàha ndisa-nda ley xi-ya; doco nú còò, dandu davani queámà na ian còò ni-iin seña mà icà-ndà. ²⁶ Ñàyùcàndùá, nècuàchì (inga raza) còò seña icà-xí, nú ni chívàha-ne ley xi-ya, dandu vètùni quida stná-ndà cuenta na ian itúú ndisa seña mà icà-né. ²⁷ Cunaha-nsiá, mate còò seña mà icà-né, te chívàha stná-nè ley mà, ñà-jaàn datúi claru ñà-có-quídá víi nècuàchì raza-nsì Judea, vèchi có-chívàha-ne ley

mà, mate icúmí-nê tutu ìì, te itúú stná seña mà ìcà-né. ²⁸ Ñàyùcàndùá, ¿ana cachi-ndà nduú ndisa nècuàchì raza Judea? ¿A sáhà descendencia xi-ne nduá? Còó. Te ñà-ìtúú seña xi Dios, ¿a cuìsi sàhà ìcà-ndà nduájàn? Còó. ²⁹ Chuun xi anima-ndà nduá, te ini anima-ndà nduú ndisa-nda nècuàchì raza Judea. Te ducání stná ñà-dúcùn-ndà seña xi-ya, cuisì ini anima-ndà nduú ñà-ndiàá. Iin ñà-nìhnú vaha ini-ndà nduá, màdì iin ley nì tiaa nùù tutu. Te nú iá (vii ndisa) anima-ndà ducán, dandu icúmí-ndá ndee vaha-nda, doco nùù Dios, màdì nùù nèhivì.

3

¹ Nú ducán nduá, dandu ¿índù chuun cachí-ndà ndiaha gá iá ñà-nduù-ndà nèhivì raza Judea, te itúú seña xi Dios ìcà-ndà? ² Pues cuàhà gá ventaja nduá, te cuàhà modo chindéá. Primeru, cuàhà gá nduá ñà-nì nìhìtáhvì nèhivì raza mà cucumí-né tutu ìì cachítnùhu palabra xi-ya. ³ Vàchi mate có-xiníndísâ dava-ne, doco có-cùní cachàmà ñà-nacuaà Dios ñà-nduá nì cachi-yà. ⁴ Còó, vàchi mate nsidaa nèhivì, tnuhu-né, doco mii-yá, icúmí-yâ quida ndisa-ya cumplir ñà-nduá nì cachi-yà. Te ducán cachí stná nùù tutu ìì (ndé cáhàn nèhivì xì-yá, cachí-nè): “Claru icúmí tui ñà-cuisì mii-ní cachí xì ñà-nduú ñà-ndáà, te nú daquéé cuàchi nèhivì dìquì-ní, dandu divì mii-ní icúmí-nì cundee-ní nùù-né”.

⁵⁻⁶ Mate chicá nàhà claru ndiaha gá iá Dios (na xiní-ndà ñà-quini guá quidá nèhivì cuáchi), doco ¿a sáhàmà cui cachi stná-ndà ñà-có-quidá víi-yá na sàha-yàndó castigu sàhà cuàchi-nda? Còó, màsà nunca cachi-ndà ducán. Cuisì nì cachì palabra

jaàn sàhà-ñá divi ducán (tuxí ini dava) nèhivì. Doco còó, mà cúí cachi ndisa-nda ducán, vèchi nú ducán ni cúndúá, mà cúí nihì Dios nansa nsi-dandaà-yà sàhà cuàchi-nda ni cúí. ⁷ Doco cachí dava nèhivì ñà-chicá quee tnùñuhu xí Dios nú ni cachí-nè iin tnùhu, vèchi tuxí ini-nè ñà-sàhájàn chicá nsinuu ini-ndà ndàà cuisì ini Dios. Doco nú ducan ni cúndúá ñà-quee tnùñuhu xí-yá sàhà cuàchi-nda, dandu có-ndiá ìcà-yá nsidandaà-yà sàhà cuàchi-nda ni cúí. ⁸ Te nú ducán nduú stná, ¿amádi chicá ndiaha ñà-quida cuahà-ndà ñà-có-ndiàá, dandu chicá quee viá ni cúí? (Doco còó, màsà cáchí-ndà ducán, mate) cachí dava nèhivì ñà-divi ducán chináhá nsiùhù, daquéé cuàchi-ne dìqui-nsí. Doco nècuàchìmà, icúmí-né ndoho-ne sàhà (ñà-dàquéé cuàchi-ne ducán), vèchi divi nduá xiñuhu coo xi-né.

Nsidanicuú nèhivì, iá cuàchi-ne

⁹ Pues, ¿índù ñà-cachi-ndà vichi? ¿A ndísá chicá ndiaha nècuàchì (raza Judea)? Còó, vèchi sàni cundaà vaha ini-ndà, nèhivì cuáchi nduú nsidan-icuu-nda, nahi nèhivì inga raza, te ducán stná nècuàchì raza-nsì Judea. ¹⁰ Vèchi ducán cachí stná nùù tutu ì:

Còò ni-iin ana nihnú ndàcuisì inì-xi; ¹¹ còò ni-iin ana sàà cundaà inì-xi, còò ni-iin nandúcu ndisa nansa iá ichì Dios. ¹² Nsidaa nèhivì, sàni tùcù-nè ichì malu; nsidaa-né sàni cuchicuehe anima-nè. Ni-iin-ne có-quidá víi-né. ¹³ Te (ñà-quini guá) cáhàn-nè, ducán nduá nahi dico ndé nì nuna yavi xi nsii. Te tùha ga stná-nè dandahví stnahá-né. Ducán iá palabra xi-ne nahi venenu xi iin còò

dáná. ¹⁴ Cuàhà gá xícàn tàhvi chihán-nè dìquì ñanìtnaha-ne, te cáhàn ndiaa stná-nè dìquì nècuàchìmà. ¹⁵ Yàchì gà nacání ini-nè cahni stnahá-né. ¹⁶ Te ndéni nì cui ni yáha-ne, yucán xiní nèhivì tnùndoho. ¹⁷ Vàchi mà túha-ne cunchicùn-nè ichì ndé cundoo manì-ndà. ¹⁸ Te có-yúhí stná-nè Dios, vachi có-nìhnú ini-nèyà.

¹⁹ Pues ináhá-ndá, nsidaa ñà-nduá cachí ley sàhaha ma, sàhà-ñá cunini nèhivì ndoo tìxi ley mà nduá, te ducán (nducahan-ne), te cadì-nè yuhù-né, vachi iá stná cuàchi-ne, nacua iá cuàchi nsidan-icuú nèhivì ñuhiví. ²⁰ Ñàyùcànduá, ni-iin-nda mà sàà-ndà ndee vaha-nda nùu Dios sàhà cuisì ñà-chivàha-nda ley sàhaha ma, vachi chuun quidá ley mà, cuisì nduá ñà-cundaà ini-ndà iá ndisa cuàchi-nda.

Nú xiníndísá-ndá mii-yá, icúmí càcu anima-ndà

²¹ Doco vichi cunaha-nsiá, iá ndisa nansa ndee vaha-nda nùu-yá, te còò ni-iin ley chivàha-nda sàhámà. Mà úhì cundaà stná ini-ndà ñà-jaàn nú ni cahvi-nda tutu nduú ley xi-ya, xì stná tutu nì tiaa nècuàchì profeta. ²²⁻²³ Vachi nú sàni xinindisa-nda Jesucristu, dandu icúmí-ndá ndee vaha-nda nùu-yá, nsidanicuú ndohó nècuàchì nchícùn xì-yá. Vachi iin-ni indéhe Dios nsidaa nèhivì sàhà ñà-iin-ni iá cuàchi nsidaa-né, te iin-ni có-sàà stná-nè tavà-né tnùñuhu xí-yá. ²⁴ Doco sàhà-ñá nì dãnàà Jesucristu sàhà-ndà, ñàyùcànduá uun-ni sáhatahvi-yándô gracia xi-ya, te sàhájàn vátùni ndee vaha-nda nùu-yá, te càcu dahuun anima-ndà. ²⁵ Vachi nì chitnùnì ini Yua-nda Dios ñà-cunduu Jesucristu ana icúmí cui, te cuià

nii-yá, dandu nsidaa ana cahvi xi ñà-nduá nì quida-ya, mà nsínúú gá ini (Yua-nda) Dios sàhà cuàchi-ne. Te sàhájàn cundaà stná ini nèhivì ñà-vàtùni nì quida-ya xì nèhivì sàhana na ní dáyáha uun-ya cuàchi-ne, te nì quidandee gá ini-yà sàhà-né. ²⁶ Daaní, inga ñà-dìsàhà-xí nì xihì-yà nduú stná ñà-cundaà ini nèhivì ñà-ndiaha gá quidá stná-yà tiempu vichi. Te mate ñá-ndàà cuisì cundua na nsidandaà-yà sàhà-ndà, doco nú cahvi-nda xi Jesús, dandu vátùni ndenihi-yàndó na ian nduu-nda nèhivì còò falta xi.

²⁷ Daaní, nú ducán nduá, dandu ¿nansa cachi-ndà sàhà nèhivì ndeníhí vaha guá xì mii-xí? Pues, có-nduá ñà-cachi gà-nè ducán. ¿Índù chuun? ¿A sàhà-ñá cóni chívàha vìi-né ley ìì? Còó, divi sàhà-ñá mà cúndiáá gà ni-iñàha nùù-yá, cuisì ñà-cunihnu vaha ini-ndàyá. ²⁸ Ñàyùcànduá, vichi sàni cundaà ini-ndà nansa quida-nda, te ndee vaha-nda nùù-yá. Divi ñà-cunihnu vaha ini-ndà mii-yá nduá xiñuhu, màdì ñá-chivàha-nda ley (sàhana ma).

²⁹ ¿A cuisì Dios xi nèhivì raza Judea nduú-yá? (Còó.) ¿A có-nduú stná-yà Dios xi nsidaa gá nèhivì ñuhiví? Jaan, vachi Dios xi stná mii-né nduú-yá. ³⁰ Vachi imindaa Dios iá, te vátùni ndee vaha nsidaa nèhivì nùù-yá nú ni cúníndìsâ-néyà, có-quidá a nduú-né nècuàchì raza Judea, te ò nèhivì inga raza. ³¹ Doco nú cachí-ndà cuisì cundiaa ñà-cunihnu vaha ini-ndàyá, dandu ¿a ducán queá na ian có-ndiáá gà ley nì sàha-ya? Còó, màdì ducán nduá. Dècuèndè chicá más icúmí cundiaa ley mà, nú ducán.

4

Nansa nì quida Abraham sàna

¹ Doco ¿nansa cachi-ndà sàhà xii-ndà Abraham sàna? ¿Nansa iá ñà-ndùá nì nihìtáhvì-né? ² Pues nú sàhà obra xi mii-né nì nihì-né ndee vaha-ne nùù Dios nì cúí, dandu vihini ndenihi ndiaha-né mii-né sàhájàn, doco nùù mii-yá, còó, mà cúí.

³ Doco ¿nansa cachí tutu ì sàhà-né? Dohó cachá: “Ñà-nì xinindisá Abraham Dios, ñàyùcàndùá nì nihì-né nì ndee vaha-ne nùù-yá”, cachá.

⁴ Pues, ni cachí-ndà iá iin ana quidáchúûn nùù-ndà. ¿A cutáhvì-né ñà-ndùú raya xi-ne? Còó, vàchi ñà-íníhíca-ndá nùù-né nduá. ⁵ Doco (tucu iá xi ichì Dios), vàchi mate còò obra ni quida-nda, doco nú xiníndísá-ndá mii-yá, dandu vátùni quida-ya cuenta vaha ndisa-nda. Vàchi nùù mii-yá iá nansa ndenihi vaha-yàndó, mate néhivì cuáchi nduu-nda. ⁶ Daaní, ducán stná David sàna, nì cachi-nè ñà-ndiaha guá iá xi néhivì níhìtáhvì ndee vaha nùù-yá mate còò obra xi-ne.

⁷ Ñà-yòhó nduá nì cachi David mà:

Nansicáhán néhivì nú sàni xicahnú ini Stoho-ndà Dios sàhà falta xi-ne, te sàni cuxio cuàchi-ne.

⁸ Nansicáhán-nê nù cô-ìtníí gá-yà cuenta sàhà cuàchi-ne.

⁹ Pues vichi, nú ducán nduá, ¿a vátùni nihìtáhvì stná nècuàchì nsidanicuú raza, te ò cúsi néhivì iá seña xi-ya ìcà-xí? Pues iin casu mà nduú stná Abraham yucán. Sàni cachi-ndà nì ndee vaha-ne nùù-yá sàhà cuisì-ñá nì xinindisá-né mii-yá. ¹⁰ Doco ¿índù ñà-dìsáhà-xí nì ndee vaha-ne nùù-yá? ¿A sàhà ñà-ítúú seña mà ìcà-né? Còó, vàchi tàyóó ñà-jaàn (na ní ndee vaha-ne nùù-yá).

11 Dècuèndè después, dandu nì sàcùnaha-né ñà-màcùtuu seña mà, te cunduamà iin ñà-cundaà ini-ndà sàni ndee vaha ndisa-ne nùu-yá sàhà-ñá nì xinindisá-né mii-yá. Vàchi tàñáha ga màcùtuu seña mà ìcà-né, te sàxíníndísâ-néyâ. Te sàhà-ñá nì quida-ne ducán, ñàyùcàndùá ndohó, quidá stná-ndà cuenta na ian nduú stná-nè yua nsidaa nècuàchì xiníndísá-xí-yá, mate còò ni-iin seña mà ìcà-né, doco xiníndísâ-né, te ducán ndeé vaha stná-nè nùu-yá. ¹² Daaní, stná nècuàchì iá seña mà ìcà-xí, yua stná mii-né nduú stná nècuàchìmà. Doco màdì cuisì sàhà seña mà nduú nècuàchìmà yua-né. Còó; sàhà-ñá nì xinindisá stná-nè mii-yá nduú stná mà, vachi davani nì quida stná-nè nacua nì quida nècuàchìmà na táyôo seña mà ìcà-né.

Cuàhà ñà-ndiaha ù nì quida Dios comprometer; doco cuisì-nì nèhivì xiníndísâ nìhìtáhvi xán

¹³ Sànaha nì quida stná Dios comprometer xì Abraham mà ñà-nìhìtáhvi-né cucumi-né ñuhivì yohó, mii-né xì descendencia xi-ne. Doco ñà-yùcán nì sanduu sàhà-ñá nì xinindisá-né mii-yá, te ducán nì ndee vaha-ne nùu-yá, màdì sàhà iin estilu nì chivàha-ne. ¹⁴ Vachi nú cuisì ana chivàha xì estilu sànaha nìhìtáhvi, dandu mà cùndiáá gá ñà-xíníndísá-ndáyâ, nì mà nìhìtáhvi gá stná-ndà ñà-ndiaha ù nì quida-ya comprometer. ¹⁵ Vachi nú sàhà ley sànaha ni cùndúá, dandu cuisì ñà-ndoho-nda cunduu stná. Doco nú còò ni-iin ley, dandu còò stná necesidad cutnii-ya cuenta sàhà cuàchi-nda.

¹⁶ Sàhà ñà-jaàn cuisì ñà-cunihnu vaha ini-ndà mii-yá nduú ñà-ndiáá, vachi modo jaàn vátùni dacútáhvi stná-yàndó gracia xi-ya, te ducán

nìhìtáhvì stná nsidanicuú ana nduú descendencia xi Abraham, nahi nèhivì nchícùn ley sàhana, te ducán stná ndohó ana xiníndísâ nahi Abraham mà. Vâchi ducán cui quida stná-ndà cuenta ñà-nduú stná nècuàchìmà xì nsidanicuu-nda. ¹⁷ Pues ducán nì cachi stná Dios nùu tutu ì (na ní càhàn-yà xì-né), cachí-yà: “Cuàhà gá descendencia xi-ní cundoo; cuàhà ñuu cunduu-ne”. Ñàyùcànduá, xì-ndà nduú stná Abraham mà nùu Dios. Vâchi nì xinindisá vâha-ne mii-yá, divi mii-yá tûha danátíacú xì nsii, te cuisì càhàn-yà, te màcòo ndéni ìñàha nì cui, mate antes tàyoó ni-ian.

¹⁸ Te Abraham mà, mate còo tnùndé ini xi-ne (cahan-nda), doco iin-ni nì xinindisá-né mii-yá, nihnú ini-nè íá ndisa tnùndé ini coo iin dèhe-ne, te nducuahà descendencia xi-ne, te sàà-nè cunduu-ne cuàhà raza, nacua nì cachi Dios xì-né. ¹⁹ Iin-ni nì xinindisá-né ducán, mate ináhá-né yáha ga sàsahnú-né. Vâchi sà-ítuú xìnu-ne 100 cuià, te ináhá stná-nè ñà-mà cúí gá coo dèhe (ñahàdìhí-nè) Sara. ²⁰ Doco nì xinindisá vâha-ne ñà-nduá nì cachi Dios xì-né, cóni ía-ne xì duda, vâchi iin-ni nihnú ndàcuisì ini-nè mii-yá; te nì naquimanì stná-nèyà, ²¹ vâchi nì xinindisá-né ñà-vàtùni quida ndisa-ya cumplir ñà-nduá nì cachi-yà xì-né. ²²⁻²³ Te sàhà ñà-nihnú ini-nè ducán, ñàyùcànduá nì ndee vâha-ne nùu-yá.

Divi ñà-jaàn nduá cachí stná tutu ì, doco màdì cuisì sàhà Abraham càhàn palabra mà. ²⁴ Còó, sàhà stná ndohó càhàn, vâchi stná ndohó, vátùni ndee vâha stná-ndà nùu-yá nú ni cúníhnú vâha stná ini-ndà mii-yá ana nì danátíacú xì Stoho-ndà Jesús, (divi Yua-nda Dios). ²⁵ Vâchi mii-yá nduú ana nì chitnùnì inì-xi ñà-cui Jesús sàhà cuàchi-nda, te

después natiacu-yà sàhà-ñá nìhì-ndà nanduu-nda nèhivì vaha nùù-yá.

5

Nansa íá ñà-ndiaha ù nìhitáhvi-ndà nú sàni ndee vaha-nda nùù Dios

¹ Vichi ndisa sàni ndee vaha-nda nùù-yá ñà-sàni xinindisa-ndayá. Ñàyùcàndùá, ndiaha gá sàndòò-ndà nùù-yá nì quida Stoho-ndà Jesucristu. ² Te sàhà ñà-nìhnú ini-ndà mii-yá ducán, ñà-jaàn nì cundiatú cuàhà anima-ndà, vachi (nsìquívi) níhì-ndà gracia xi-ya, te cudíi gá stná ini-ndà ndiatu-nda sàà quívi cundoo-nda xi-yá gloria xi-ya. ³ Doco màdì sàhà cuisì ñà-jaàn cudíi ini-ndà. Còó, vachi cudíi stná ini-ndà nú icúmí-ndá yaha-nda tnùndoho, vachi sàhájàn cutùha-nda quidandee ini-ndà. ⁴ Daaní, nú sàvètùni quidandee ini-ndà, dandu ñà-cudíi ini Dios sàhà-ndà queamà; daaní, nú ducán, dandu chicá sàà-ndà cunaha-nda íá ndisa consuelu xi-nda nùù-yá. ⁵ Te nú ducán nìhnú ndisa ini-ndà, dandu seguru nìhì-ndà consuelu mà, mà dándáhvì-yándó. Vachi sàni sàhatahvì-yándó Espíritu Ìì xí-yá, te divi Espíritu Ìì nduú ana chináhá xì-ndà ñà-cuàhà guá cuú ini Dios sàhà-ndà.

⁶ Vachi ndohó, na táñâha ga cucumi-nda ni-iñàha chindee xi-nda, dandu meru hora vaha ma nì xihì Cristu sàhà-ndà, mate nècuàchì có-quidá víi nduu-nda. ⁷ Vachi iin nèhivì ñuhívì, ùhì candisá-né cui-nè sàhà iin ñanìtnaha-ne, mate nèhivì vaha ni cúndúú nècuàchìmà. Doco vihini coo iin tiàa cuàhandee inì-xi cui sàhà inga nèhivì nú vaha ndisa ini nècuàchìmà. ⁸ Doco

Cristu, mate iá va cuàhà cuàchi-nda, nì sàha-ya nì xihì-yà cuenta xi-nda. Sàhà ñà-jaàn vətùni cundaà ini-ndà cuú ndisa ini Dios sàhà-ndà. ⁹ Te vichi sàni ndee vaha-nda nùu-yá ñà-nì xihì-yà ducán, te nì xitià nìi-yá. Ñàyücàndùá, vichi, chicá más icúmí-yâ dacácu-ya anima-ndà nùu castigu xi-nda, vàchi ñà-sàni ndòo vaha-nda nùu-yá nduá. ¹⁰ Vàchi antes, na ian xiní ùhì-ndàyá nì sandua, doco sàhà ñà-nì xihì Dèhemanì-yá sàhà-ndà, ñàyücàndùá nì nàcùndoo vaha-nda nùu-yá. Te nú ducán nduá vichi, dandu chicá mà úhì càcu dahuun-nda nùu-yá, vàchi sàni natiacu Dèhemanì-yá, te itiacú-yà. ¹¹ Te yáha ga cudî stná ini-ndà sàhà-yá vichi, vàchi sacahvi-ndayá ñà-nì chindee Stoho-ndà Jesucristu ndohó, te nì nihì anima-ndà nì nàcùndoo vaha xi-yá.

Nansa nì quida Adán, xì nansa nì quida Cristu

¹² Cunaha-nsiá, sàhà ñà-nì quida imindaa tiàa Adán, ñà-jaàn nduá nì sàcòo cuàchi ñuhiví. Daaní, sàhà stná cuàchi nì quida-ne mà, ñàyücàndùá nì xihì-nè, te nì quesaha xihì stná nsidaa gá nèhivì nchícùn gà, vàchi nì quida stná-nè falta. ¹³ Vàchi (tiempu yucán), mate táyôo ley xi Dios nùu nèhivì ñuhiví, doco divi cuàchi nduá nìsa quida-ne. Ñà-ndáa nduá, có-ìtníí Dios cuenta sàhà cuàchi-nda nú còo ni-iin ley. ¹⁴ Doco dècuèndè tiempu xi Adán xì dècuèndè tiempu xi Moisés, iin-nì nì xihì stná nsidaa nèhivì, mate có-ndùdává cuàchi nì quidá-né xì cuàchi nì quida Adán mà.

Te Adán mà, mate iyuhu ndudává chuun nì quida-ne xì chuun nì quida Jesús na ní que-saa-yà ñuhiví, ¹⁵ doco có-ndùdává cuáhà-ñá. Vàchi

tnùmanì níhì-ndà nùu mii-yá, tucu iá nùu ñá-nduá nì quida Adán, vàchi sàhà cuàchi nì quida imindaa nècuàchìmà, cuàhà sàstnùhù nèhivì nì quesaha xíhì. Doco iá stná imindaa ana nì nanduu tiàa nì quida chicá ndiaha, divi nduú Jesucristu, vàchi sàhà gracia xi-ya nì sàhatahvì-yá cuàhà nèhivì tnùmanì ndiaha xí-yá, te cáyà cáyà gracia mà nùu-ndà.

¹⁶ Te ñà-nduá nì cuu na ní quida mindaa tiàa ma cuàchi, có-ndùdává stná xì ñà-nduá nì cuu na ní sàhatahvì Dios ndohó, vàchi cuisì imindaa cuàchi nì sandua, doco icúmí nèhivì ndoho-ne. Te vichi, mate cuáhà cuàchi-nda iá, doco ndiaha gá sàni nìhitàhvì-ndà nùu-yá, te ndeé vaha-nda nùu-yá.

¹⁷ Doco (tiempu xi Adán mà) nì quesaha xíhì nèhivì; fuerza nìsa xihì-nè sàhà ñà-nduá nì quida mindaa nècuàchìmà. Doco nú sàhà imindaa-né nì cuu xi nèhivì ducán, dandu náhà xicà chicá ndiaá ñà-nduá nì quida imindaa Jesucristu, vàchi sàhà mii-yá vátùni nìhì-ndà vihi gracia; nìhì-ndà tnùmanì xì-ndà ñà-ndee vaha-nda nùu-yá, te ducán seguru cundee-nda (nùu ñà-có-ndiàá), te cutiacu ndiaha-nda quida-ya.

¹⁸ Ñàyùcànduá, nacua nì ìa imindaa ana nì quida xi iin falta sàhana, te ducán nì quixi tnùndoho nùu nsidaa nèhivì, pues ducán iá stná xì obra vaha nì quida imindaa mii-yá; sàhà obra mà vátùni nìhì nsidaa nèhivì ndee vaha-ne nùu-yá, dandu cutiacu ndiaha-né. ¹⁹ Imindaa nèhivì sàhana cóni íní xí-yá, ñàyùcànduá, nì nanduu nsidaa descendencia xi-ne nèhivì cuáchi. Te ducání stná (Jesús), imindaa mii-yá nì sanini viì xì (ñà-nduá cachí Dios), te ducán nì nìhì cuàhà stná-ndà nanduu-nda nèhivì nihnú ndàcuisì inì-xi.

²⁰ Nì sàha Dios ley xi-ya sàhà (ñà-cunahà claru) cuàhà cuàchi quidá nèhivì. Te ndisa, cuàhà gá nì cucuahà cuàchi-ne, doco cunaha-nsiá, divi sàhámà chicá más sàni sàhatahvì Dios vihi gá gracia xi-ya. ²¹ Ducán quidá-yá sàhà-ñá cui cundee gracia mà, vàchi antes na ian nì cundee cuàchi nùù nèhivì, te nì xihì-nè. Doco vichi icúmí cundee stná gracia xi-ya, dandu nanduu-nda nèhivì nihnú ndàcuìsì inì-xi, te cutiacu-nda nicanicuahàn. Te Stoho-nda Jesucristu nduú ana quidà-xì nsidajàn.

6

Nansa cundee-nda nùù cuàchi-nda, te nìhì-nda quida vùi-nda nacua cuní Jesucristu

¹ Nú ducán nduá, dandu ¿nansa cachi-nda? ¿A chicá vaha quida ga-nda más cuàchi sàhà-ñá nihì gá-nda más gracia? ² Còó, mà váha, vàchi ¿nansa cui quida ga-nda ducán, nú na ian sàni xihì-nda nùájàn nduá? Còò ni-iin ñà-dìsàhà-xì quida ga-nda ducán. ³ Amádi sá-ìnáhá-nsiá nansa nì cuu na ní cuhiì-nda, nì sacatnahá anima-nda xì anima Cristu. Pues nú ducan, dandu sàhà ñà-jaàn xiñuhu quida stná-nda cuenta na ian nì xihì stná-nda na ní xihì mii-yá, ⁴ te na ian nì cutnahá stná-nda xì-yá na ní ndùxin-ya. Ñàyùcàndùá, ducán queá na ian nì xihì stná-nda. Daaní, ñà-nì natiacu-yà nì quida poder ndiaha xí Yuamánì-yá, divi ducaní stná ndohó, sàni nihì stná-nda iin vida saa nùù-yá.

⁵ Cunaha-nsiá, nú (ducán quida-nda cuenta) na ian iin-nì nì xihì stná-nda xì mii-yá, dandu seguru icúmí sàà stná-nda natiacu-nda nahi mii-yá. ⁶ Te ináhá stná-nda, nú nihnú ini-nda nì xihì-nda xì-yá nchìca cruz, dandu sàni cuxio

stná sàxínítnùníní nì sa-icumi-nda antes. Ducan quida-nda sàhà-ñá màsà níhì gá cuàchi-nda cundeá nùù-ndà, ni màsà dándácû gá stná-mà nùù-ndà. ⁷ Vàchi nú na ian sàni xihì-ndà nduá, dandu mà cúí dandacú gá cuàchi-nda nùù-ndà ñà-quida-ndañá. ⁸ Ñàyùcànduá, nú (quida-nda cuenta) sàni xihì stná-ndà xì mii-yá, dandu xiníndísâ stná-ndà icúmí-ndá cutiacu-ndà cundoo-nda xi-yá. ⁹ Ináhá-ndá nì xihì-yà, doco vichi sàni natiacu-yà. Te mà nunca sàà gè-yà cui-yà. Còò gá nansa cui-yà. ¹⁰ Te na ní xihì-yà, iin xichi-ni nì xihì-yà sàhà cuàchi-nda. Doco vichi ñà-sàni natiacu-yà nduá, te itiácú (ndiaha-yá), iá-yà nùù Yua-nda Dios nicanicuahàn. ¹¹ Te ducán stná ndohó, xiñuhu cunihnu ini-ndà na ian sàni xihì stná-ndà sàhà-ñá màsà quídá gá-ndà cuàchi. Te ni cúníhnú stná ini-ndà itiácú ndisa-nda nùù Dios quídá Stoho-ndà Jesucristu.

¹² Ñàyùcànduá, mientras itiácú-ndà xì iquìcúñú-ndà ñuhiví yohó, màsà cuáha-nda cundee cuàchi-nda nùù-ndà ñà-quida-nda ndéni cuàchi quini nì cui. ¹³ Màsà cuáha-nda quida-nda ni-iin cuàchi, ni ndahà-ndà, ni sàhà-ndà, ni-iin xaan xi-nda. Còò, vachi có-queé víámà. Xiñuhu quida-nda cuenta na ian sàni natiacu-ndà, te vichi ni dáyâha-nda mii-nda ndahà Dios. Cuisi mii-ní-yá nì cuáha-nda cuichuun-xi-nda, dandu cuisì ñà-vàha cunduu ñà-quida-nda. ¹⁴ Vàchi mà dándácû gá cuàchi-nda nùù-ndà, vachi màdì ley sàna nduá nchícùn-ndà vichi, cuisì gracia xi-ya nduá nihnú ini-ndà.

In ejemplu nacání nansa nìsa ìa xi-nda na táñâha ga cunucuachi-nda nùù Dios

¹⁵ Doco nú cuisì gracia xi-ya nduá nihnú ini-ndà, ¿a libre iá-ndà quida ndevàha-nda cuàchi sàhà-ñá còò gá ley sàna ma nùù-ndà? Còó, mà nunca. ¹⁶ Vàchi sà-ínahá-nsiâ nansa iá na sàà-ndà ndahà iin lamú, pues divi peón xi temà icúmí-ndá cunduu-nda, te cunucuachi-nda nùù-té. Te ducání iá stná xì anima-ndà, vachi nú ni quida-nda cuàchi, dandu ndahà ñà-jaàn iá-ndà, te ducán icúmí-ndá sàà-ndà cui-ndà. Doco nú Dios xinúcuáchí-ndá nùù-xí, dandu sàà-ndà cunihnu ndàcuisì ini-ndà. ¹⁷ Antes lamú xi-nsia nì sanduu cuàchi-nsia, doco ansivéhé Dios, xì nsidaa voluntad xi-nsia nì xinindisá-nsiá dañùhù nì sàcùnaha-nsiá. ¹⁸ Te vichi sàni quee-nsia libre nùù cuàchi-nsia; cuisì ñà-ìá viì xinúcuáchí-nsiâ nùù-xí. ¹⁹ Pues ejemplu mà nacání xì-nsiá sàhà (peón quidáchúûn) ñuhivì yohó, vachi cuàhà xichi ùhì cundaà ini-ndà. Ñàyùcàndüá, dohó cachí xì-nsiá: nacua nìsa cudìi guá inì-nsia cunchicùn-nsiâ ñà-ìá sìquini, te yáha ga nìsa quida ndevàha-nsia, pues vichi xiñuhu cudìi stná inì-nsia cunchicùn-nsiâ cuisì chuun iá viì, dandu nìhì-nsiá cunduu-nsia nèhivì ìì xí-yá. ²⁰ Vachi cunaha-nsiá, na nìsa ndoo-nsia nùù ndahà cuàchi-nsia, cóni sá-íní-nsiá ley xi ichì víi. ²¹ Doco còò ni-íñàha ni níhì-nsiá nùù inga ichì mà, vachi cuisì-ní ñà-dandáñúhú-xí-ndá nduámà. Te dècuèndè vichi nducáhán vá-nsiá sàhà ñà-ndüá nìsa quida-nsia antes mà. ²² Ndahà cuàchi-nsia nì sandoo-nsia, doco vichi sàni cuxio-nsia nùájàn, te xinúcuáchí-nsiâ nùù Dios; sàni dàhî stná-yà sàxìnítnùnì-nsiâ, te fin xi-nsia cunduu ñà-cutiacu-nsiâ nicanicuahàn. ²³ Vachi nú cuàchi-nda nduá xinúcuáchí-ndá nùù-xí, dandu cuisì ñà-ndañuhu-nda cundua nìhì-nda.

Doco ñà-nduá cutáhvi uun-nda nùù Dios nduú ñà-cutiacu ndiaha-nda nicanicuahàn quida Stoho-ndà Jesucristu.

7

Inga ejemplu ñà-cundaà ini-ndà nansa nìsa ìa xi-nda na táñaha ga cunucuachi-nda nùù Dios

¹ Ñàni, dava-nsia sà-ìnhá-nsiâ nansa cachí ley xi Dios. Pues nú ducán, dandu mà úhì cundaà stná ini-nsiâ palabra cuàhìn cachì yohó. Sà-ìnhá-nsiâ (ñà-cuisì-ní) dècuèndè quivì cui-ndà dandacú ley mà nùù-ndà. ² Vàchi nú sàni nandàhà iin nècuàchì ñahà, dandu iin-nì icúmí-nè coo-ne xì ì-né mientras itiacù-va nècuàchimà, cachí ley mà; doco nú sàni xihì nècuàchimà, dandu mà cundiáá gà ley xi-ne. ³ Doco mientras itiacù-va-ne, còò permisù coo nècuàchì ñahà mà xì inga tiàa, vàchi nú ducán, dandu cuàchi nduá. Doco nú sàni xihì ì-némà, dandu libre iá-nè nandàhà-né xì inga nècuàchì tiàa, te mà cundúá cuàchi, cachí ley mà.

⁴ (Pues ejemplu nduú stná nsidaájàn), ñàni, vàchi sàhà ñà-quidà-ndà cuenta nì xihì stná-ndà xì Cristu, ñàyùcànduá, (ináhá-ndá) có-dàndacú gà ley sànahà ma nùù-ndà. Libre iá-ndà vichi, vètuni cundoo-nda xì inga stoho-ndà, divì Stoho-ndà Señor nì natiacu, te ducán chindee-yándò quida-nda cuàhà ñà-vàha, te cudii ini-yà.

⁵ Antes puru ñà-cùdî ini mii-nda nìsa xihò-ndà quida-nda; doco na ní cundaà stná ini-ndà nansa cachí ley (xi Dios ñà-màsà quidá-ndá ducán), dandu chicá más nì cuni-ndà quida ndevàha-nda cuàchi, te sàhájàn cuàhàn-ndà cui-ndà nì cùí, (te ndañuhu-nda). ⁶ Doco vichi sàni cuxio-nda nùù

ley sànahà ma, vàchi quida-nda cuenta na ian sàni xihì-ndà, te có-dàndàcú gá ley mà nùù-ndà, vètùni cunucuachi-nda (nùù Dios) vichi, vètùni cunihnu ini-ndà iin-ni ichì sàà ndé (cahvi-nda mii-yá) ini anima-ndà, màdiá cunchicùn cuisì gá-ndà nacua cachí tutu (nduú ley sànahà ma).

Nansa iá cuàchi ñuhú ini anima-ndà, te quidá quinia xi-ndà

⁷ Pues, nú ducán nduá, dandu ¿a cuáchi nduú ñà-cáchí ley mà? Còó, màsà nunca cachi-ndà ducán. Vàchi còò nansa cundaà ini-ndà índù iñàha có-íá viì nú màsà cáchitnùhu ley mà. Por ejemplo, nú màsà cáchí ley mà ñà-mà váha xihò-ndà (ñà-ìcúmí ñanìtnaha-nda), dandu yùhù mà cùndàà inì (cuàchi nduá) ñà-xihò-ndà ni cuí. ⁸ Doco na ní inini nansa cachí ley mà, dandu cuàchi (iá ini anímè), más gá nì dàxíhoá yùhù, te sàhà ley mà vihi gá nì cucuahà deseu xi ñà-xíhoé. Vàchi nú có-cùndàà ini-ndà sàhà ley mà, dandu (chicá dadí iá) cuàchi-nda na ian sàni xihà. ⁹ Antes nì ìa iin tiempu nìsa cudì gá inì ié' ñuhiví, te còò ni-iñàha ni sándúú ley mà nùì. Doco nì sàà iin quivì nì cundaà inì sàhà-ñá, dandu na ian nì natiacu cuàchi iá ini anímè. Te (nì cuhuun inì) na ian nì xihì. ¹⁰ Te (nì cundaà inì) sàhà ley mà ñà-mate ní sàcòa sàhà-ñá chindeá-ndó cutiacu ndiaha-nda ni cuí, doco vichi divi sàhájàn cuàhìn ndañuhí nì cùí. ¹¹ Vàchi cuàchi (iá ini anímè), sàhà-ñá ináhî nansa cachí ley mà, ñàyùcànduá nì dándàhvía yùhù, te (nì cundeá nùì), na ian nì sahníà yùhù.

¹² Ñàyùcànduá, (ináhá-ndá), ì ndisa ley xi-ya, te ì ndisa stná ñà-nduá dandacuá, vàchi ndiaha gá cachá'; vàha ndisa-ña. ¹³ Pues nú ducán nduá,

dandu ¿a tuxí ini-ndà ñà-sàhà ley vaha ma (ni cuchicuehe) anímè, na ian ni xihà? Còó, màsà cáchí-ndà ducán. Divi cuàchi nduá ni quida quini xi anímè, (màdi ley mà). Te ducán ni cuu sàhà-ñá cunahà claru divi cuàchi nduá quidá quini, vachi mate ley vaha ndisa nduú ley xi-ya, doco sàhà divi ley mà ni ndudana cuàchi (ini anímè), te vihi gá ni nàcùnihnu quini inì. Ñàyùcàndùá, sàhà ñà-nì ndudana cuàchi ducán sàhà iin ley vaha, chicá sàni nàcùnahà claru ñà-yáha ga quini iá ñà-quida-nda cuàchi.

¹⁴ Ináhá-ndá, ndudu ìi ni cachi Espíritu Ìi xí Dios nduú ley xi-ya; doco yùhù, còó; ducání nduí iin tiàa chicuéhè, màdi libre ié' quide ñà-íá viì, cutu cuáchi nduá quidé. ¹⁵ Vachi ni có-cùndáa vaha inì nansa iá ñà-nduá quidé, vachi ñà-cùdî inì sàhà-xí, có-quidéa. Te ñà-có-cùnî quide, ñà-yùcán nduá quidé. ¹⁶ Te nú ducán nduá quidé, dandu náhà xicà, ley vaha ndisa nduú ley mà. ¹⁷ Ñàyùcàndùá, màdi ndisa yùhù quidà xì cuàchi ma, còó. Ñà-nduú ñà-chìcuéhè ñuhú ini anímè, divi nduá quidà xì ñà-jaàn. ¹⁸ Yùhù ináhî, inii mií nacua nduí nêhivì, còò ni-iin ñà-vaha. Mate cudî inì quide ñà-íá viì, doco có-nàníhî nansa quida ndisea. ¹⁹ Vachi chuun viì cunî quide, có-quidéa; te chuun quini có-cùnî quide, ñà-yùcán nduá quidé. ²⁰ Ñàyùcàndùá, nú có-cùnî quidé ñà-nduá quide, dandu màdi yùhù ndisa nduú ana quidà xì (ñà-có-ndiàámà). Divi cuàchi iá ini anímè quidà xán. ²¹ Ñàyùcàndùá, sàni cundaà inì, ducán iá xî; na quívì cunî quide iin chuun viì, dandu sadí ñà-chìcuéhè iá ini anímè nùí. ²² Ñà-ndáa nduá, ini anímè cudî inì sàhà

ley xi Dios. ²³ Doco ñà-íá stná inga ley (chicuéhè) ini ndahàsáhì, ñà-yùcán nduá sadí xì nùù ñà-vàha nacání ini quide, te cundéâmà nùí ñà-quide cuàchi cuní cuerpu xi quide.

²⁴ ¡Ndahví ndise! ¿Ana dacácu xí nùù iquìcúñú malu icúmí? Vàchi sàhà ñà-yòhó cuàhàn ndañuhu dahuin nì cùí. ²⁵ Doco ¡ansivéhé Dios, vachi sàhà Stoho-ndà Jesucristu (vátùni càcui)! Ñàyùcàndùá, ini anímè xinúcuáchì nùù mii-yá nacua cachí ley xi-ya, doco iquìcúñúì, còó, cutu ñá-nduú cuàchi (cunià) quide.

8

Nansa cutiacu-ndà vida ndiaha quida Espíritu Ìì xí Dios

¹ Vichi sàhà nsidaa ñà-jaàn, mà cóó gá ni-iin castigu xi-nda nú nduú ndisa-nda nèhivì xí Jesucristu. Te có-ndùlócò gà-ndà sàhà ñà-nduá xího-nda, cuisì-nì nìhnú ini-ndà sàhà ñà-nduá cachí Espíritu Ìì xí Dios. ² Vachi ñà-íá-ndà ndahà Yà-ìì mà, ñàyùcàndùá sàhà Jesucristu níhítáhvi-ndà vida ndiaha. Te ducán sàni quee dahuun stná-ndà libre nùù ndahà cuàchi-nda; mà cùí gá cahniándô. ³ Doco ley sàhana ma, màncùí (chindeándô), vachi mà sàà nèhivì chivàha viì-néà, ñàyùcàndùá, mii Dios (nì chindee-yándô), nì dàquixí-yá Dèhemanì-yá, nì nanduu-ya iin tiàa nahi nsidaa ndohó nèhivì cuàchi, (dandu nì dànàá-yá) sàhà cuàchi-nda sàhà-ñá màsà dándácù gá mà nùù-ndà ñuhiví yohó. ⁴ Ducán, dandu vátùni quida ndisa-nda nsidaa ñà-vàha cachí ley xi-ya, vachi có-ndùlócò gà-ndà sàhà ñà-sìquini xího nèhivì

ñuhìví, cuisì-ní ñà-nduá cachí Espíritu Ìì xí Dios nduá nihnú ini-ndà.

⁵ Vàchi nèhivì tùha cunchicùn ñà-nduá cudfí ini mii-né, cuisì-ní ñà-jaàn nduá nihnú ini sàxìnítùnì-nè. Doco nèhivì nchícùn xì ñà-cùdífì ini Espíritu Ìì xí Dios, cuisì-ní chuun xi Yà-ì mà nduá nihnú ini-nè. ⁶ Vàchi nú cuisì-ní ñà-xího-nda nduá nihnú ini-ndà, dandu icúmí-ndá sàà-ndà cui dahuun-nda. Doco nú ndudu Ìì xí Espíritu xí Dios nduá nihnú ini-ndà, dandu cutiacu ndiaha ndisa-nda, te contentu cundoo-nda quida-ya.

⁷ Cunaha-nsiá, nú cuisì ñà-cùdífì ini mii-ni-nda nduá nihnú ini-ndà, dandu na ian xiní ùhì-ndà Dios nduá, vachi nú ducán, dandu có-íá gà-ndà sujetu nùù ley xi-ya, te ni mà cúí cunchicùn vii-ndà ley mà. ⁸ Ñàyùcànduá, nèhivì nihnú inì-xi cuisì ñà-nduú gustu xi mii-né, mà cúí natùì-ne nùù Dios.

⁹ Doco mii-nsiá, có-nìhnú gà inì-nsia ñà-nduú gustu xi mii-nsiá, nú ndisa inácáá Espíritu Ìì xí Dios anima-nsiá; còó. Ñà-nduá cachí Espíritu Ìì nduá nihnú ini-nsiá. Doco cunaha-nsiá, nú iá iin nèhivì còó Espíritu Ìì xí Cristu anima-xi, có-nduú ndisa-ne iin nèhivì xí mii-yá. ¹⁰ Doco nú iá Cristu ini anima-ndà, dandu ñà-sàni ndee vaha-nda nùù-yá nduá, te ducán itiácú ndisa anima-ndà nùù-yá, mate quida-nda cuenta na ian sàni xhì iquicúñú-ndà sàhà cuàchi nì quida-nda. ¹¹ Cunaha-nsiá, Yua-nda Dios nduú ana nì dãnátiácú xì Jesucristu, te ñà-íá Espíritu Ìì xí-yá ini-ndà, ñàyùcànduá mate ni cuí-ndà, doco icúmí stná-ndà natiacu-ndà quida-ya, vachi inácáá Yà-ì mà ini-ndà.

12 Ñà-jaàn nduá dìsáhà-xí có-xiñhù quida ga-ndà nansa ni nì cui nacua cudî ini mii-nda quida-nda. Còó, ñáni. Màsà cúndóó-ndá quida-nda ducán. 13 Vàchi nú ni quida-nda cuisì ñà-nduá cudî ini mii-nda, dandu icúmí-ndá ndañuhu-nda. Ñàyùcànduá, ni cuáha-nda chindee Espíritu Ì ndohó, dandu nihì-ndà dandáñúhú dahuun-nda chuun (siquini) cuní-ndà quida-nda, te nú ni níhì-ndà ducán, dandu vida ndiaha nihítáhvi-ndà. 14 Vàchi nsidaa ana nihnú ini xì Espíritu Ì xí Dios ñà-dacúndéhe-yánè ichì cunchicùn-nè, divi xínduu dèhe ndisa-ya.

15 Nùù mii-yá sàni nihì-ndà Espíritu Ì xí-yá, doco Yà-ì mà, có-nduú-yá iin ana dandacú ndéé nùù-ndà, te ò dayúhî xì-ndà. Còó, siempre chindéé-yândô ñà-cunihnu ini-ndà nduú ndisa-nda dèhe Dios, te ducán cui cachi-ndà xì-yá: “¡Yuamání!” vèchi yua-nda nduú-yá. 16 Te divi ducán cachí stná Yà-ì mà xì-ndà ini anima-ndà, ñà-nduú ndisa-nda dèhe-ya; te stná anima-ndà, ducán cachí stná xì-ndà. 17 Te nú dèhe-ya xínduu-nda, dandu icúmí stná-ndà ndutahvi-ndà ñà-cuicà-yá nùù-yá, vèchi icúmí-ndá cutnaha-nda xi Cristu nihítáhvi stná-ndà nahi mii-yá, nú ni ndohó stná-ndà sàhà-yá. Vèchi nú ni ndoho-nda sàhà-yá, dandu icúmí stná-ndà sà-ndà cundoo ndiaha-nda nùù-yá. 18 Vèchi iyuhu nduá icúmí-ndá ndoho-nda tiempu vichi, cachí yùhù, daaní, después, yáha ga chicá ndiaha cunduu ñà-nduá nihítáhvi-ndà. 19 Te nsidanicuú ñà-nduá nì quidavàha Dios, ducán iá na ian ndiatú stná, vèchi cuàhà gá cuníà sàà tiempu cunahà claru ana xínduu ndisa dèhe-ya. 20 Vèchi nsidaa ñà-nduá nì

quidavàha-ya ñuhìví yohó, nì sàà nì cuchicueha. Doco màdì sàhà ñà-cùnì miá nì cùú ducán, còó; sàhà-ñá ducán nì chitnùnì ini mii-yá. Te vichi (sàni sàha-yàndó iin) tnùndé ini, ²¹ divi ñà-quee libre stná ñuhìví yohó, mà cùndúú gá` iin lugar nì cuchicuehe; vàchi icúmì cununa ndisa ñuhìví, dandu cundoo ndiaha nsidaa ana nduú dèhe-ya. ²² Te ináhá-ndá, ndè vichi ndohó ñuhìví yohó na ian ndohá sàhà ñà-vàxi inga ñuhìví saa. ²³ Te màdì cuisi ñuhìví nduá quidá ducán; còó, ndè mii stná-ndà, na ian nsíhi ini-ndà ndiatu-nda cuu ducán. Doco vichi iá iin ñà-ndiaha sàni nihitáhvi-ndà, divi ñà-cucumi-nda Espíritu Ìì xí-yá, vàchi divi-ya nduú tnùmanì primeru xi-nda nùù-yá. Ñàyùcàndùá ndiatú cuisi-nda ndè cachi sàà tiempu cachi vate-yá xì nsidaa nèhivì ñà-divi dèhe-ya xínduu-nda, dandu quee ndisa-nda libre, (mà quidá gá-ndà cuàchi). ²⁴⁻²⁵ Vàchi na ní càcu anima-ndà, divi tnùndé ini jaàn nduá nì nihì-ndà. Ñàyùcàndùá, cuéyàà-ni ni cúndiátú-ndá dècuèndè cachi cuni-ndàñá, vàchi nú tnùndé ini ndisa nduá, dandu ñà-tàñáha ga nihì-ndà nduá, vàchi nú sàni nihì-ndà iñàha, dandu mà cáchí gá-ndà xán nduá tnùndé ini.

²⁶ (Ináhá-ndá), mà fuerte anima-ndà, doco Espíritu Ìì xí Dios, chindéé-yâ ndohó, vàchi có-cùndáà ini-ndà nansa càcàn tàhvi-ndà nùù Yuandiaha-nda modo ndiá icà-ndà, doco Yà-ìi mà, cáhàn nihni-ya sàhà-ndà nùù Yua-nda Dios, mate ndohó, cuisì-nì sácàn ini-ndà quidá-yá, te ni có-sàà-ndà cachi claru-ndà ni-iin palabra. ²⁷ Doco mii-yá, indéhe váha-ya nansa iá anima iin iin nèhivì, te ináhá stná-yà nansa nihnú ini

Espíritu Ìì xí-yá, vàchi Yà-ìì mà, cuisì ñà-nduá cuní Yuandiaha-nda nduá xícàn tàhvì-yá sàhà-ndà.

Na xínu tiempu icúmí-ndá cundee-nda nùu nsi-daa tnùndoho

²⁸ Ináhá stná-ndà ñà-yòhó: nsidanicuú iñàha cuú xi-nda, ñà-chindee xi-nda sàhà ñà-vàha xi-nda nduá, nú cuú ini-ndà sàhà Dios, te nduu-nda ana nì chitnùní ini-yà cana-ya ladu xi-ya. ²⁹ Vàchi nsidaa nèhivì sà-ínáhá-yâ dècuèndè antes, divi nì chitnùní ini-yà sàà-nè cunduu-ne nahi Dèhemanì-yá (Jesús), te ducán cundoo cuàhà gá dèhe-ya, te Jesús cunduu dèhe-ya primeru.

³⁰ Daaní, nsidaa ana nì chitnùní ini-yà cunduu nèhivì xí-yá ducán, divi nduú ana nì cana-ya. Te nèhivì nì cana-ya, divi nì nìhì stná nì ndee vaha nùu-yá. Te nsidaa ana nì ndee vaha nùu-yá ducán, divi nì nìhìtàhvì stná tnùñuhu ndiaha xí-yá.

³¹ Pues nú ducán nduá, dandu ¿nansa cachi-ndà vichi? (Dohó cachi-ndà): nú Dios iá sàhà-nda, dandu còò ni-iñàha cundee nùu-ndà. ³² Vàchi cunaha-nsiá, ni Dèhemanì-yá cóni cùhí ini-yà; nì sàhatahvì-yándô nì xìhì-yàmà sàhà nsidaa-nda. Ñàyùcànduá seguru icúmí-yâ cuàha stná-yándó nsidaa ñà-nduá xiñuhu gá-ndà. ³³ Te vichi, ¿a iá ana cui dacuidá cuàchi dìquì-ndà nú sàni nacàxin-yándó? (Còó, mà cúí), vàchi sàndènìhí vaha-yándó. ³⁴ Te ¿a iá stná ana cui dacúnsidá cuàchi xi-nda? Còó, vàchi divi Cristu nì xìhì cuenta xi-nda, te nì natiacu-yà, dandu nì sàcòo-ya ladu cuàhá Yuamáni-yá Dios, te ndè cáhàn ni-hni stná-yà sàhà-ndà. ³⁵ Daaní, ¿a iá stná ana cui dacúxíó xí-ndá nùu Cristu ñà-màsà cúú gá ini-yà sàhà-ndà? Còó, mà níhìndèè-né ducán,

mate cuáhà tnùndoho ni coó, te ò cuáhà vida ni yáha-nda, te ò ni quidá quíní nèhivì xì-ndà. Doco còó, mà níhì-né ducán, mate ni coó tnama, ò nì yáha ndahví-ndà, ò núù cuáhà peligrú iá-ndà, te cuní nèhivì cahni-néndô, doco iin-ni cuú ini Dios sàhà-ndà. ³⁶ Vàchi, ducán cachí stná tutu ìì (ndé cáhàn nèhivì xì-yá, cachí-nè):

Sàhà ñà-ndùú-nsí nèhivì xí mii-ní, ñàyùcàndùá nduí te ñuú nchícùn nèhivì nsiùhù ñà-cahni-né nsiùhù, quidá-né cuenta na ian riì nduú-nsí cundaca-ne nsiùhù cùhùn ndé cui-nsì.

Ducán cachá. ³⁷ Doco cunaha-nsiá, nsidaa tnùndoho ma, sàni cundee dahuun-nda nùá, vachi cuú ini-yà sàhà-ndà, te chindéé-yândô. ³⁸⁻³⁹ Te yùhù, ináhá vâhi iin-ni icúmí-yâ cuu ini-yà sàhà-ndà mate ni cuní-ndà cuáhà vida, te ò ni sàà-ndà cui-ndà, te ò ndéni ìñàha nì cui ni quidá iin ángel, ò iin ana dandacú, ò iin ñà-malu, doco iin-ni icúmí-ndá cundoo-nda nùù-yá; mate ni coó cuáhà tnùndoho quivì vichi, ò tnaa idá, doco cunaha-nsiá, còò ni-iin ana ndoó ansivi, ò andea, ò ndéni nì cui, mà cúí dacúxíòándó nùù ndahà-yá, vachi cuú ini-yà sàhà-ndà, te sàhà Stoho-ndà Jesucristu (sàni indehè ndàhvì-yándó).

9

Ícúmí Dios chindee-yá nèhivì raza Israel

¹ Nèhivì xí Cristu nduí, te ináhá-yâ ñà-ndàà nduá (cuàhìn cachì xì-nsiá); te icúmí cachi ndàì xì-nsiá, vachi inácaa stná Espíritu Ìì xí Dios inì, ñàyùcàndùá, ináhì ini anímè ñà-ndàà nduá cuàhìn cachì yohó. ² Cunaha-nsiá, cuáhà gá tnùnsí ini

ié, te nicanicuahàn iá ñà-nduá dandoho-xí,³ vàchi (nacání ini) sàhà ñanìtnahi, divi nèhivì raza xi. Dispuestu ié` nihìchihén, te ndañuhí nùu Cristu nì cùí (sàhà-ñá ni sàà tnahi càcu-ne nùu-yá).⁴ Vàchi divi descendencia xi xiì-nsí Israel nduú stná-nè, te quidá stná-yà cuenta na ian dèhe-ya nduú stná-nè; mahì mii-né nìsa itnuù ndiaha-yá. Dècuèndè nì ndatnuhu sahnú stná-yà xi-né, te nì saquin-yà iin tratu, nì sàha-yanè ley ìì xí-yá. Te nì cachtitnuhu stná-yà nansa cunucuachi-né nùu-yá na cahvi-néyà. Te cuàhà gá ñà-ndiaha ìì nì quida-ya comprometer xi-né.⁵ Te yohòtéhè primeru-nè, divi yohòtéhè xiì-nsí, (cuàhà gá fama-nè) nì sàcòo; te iin nèhivì ñuu-nsì nì sanduu stná dihi Cristu. Te Cristu, nicanicuahàn naquimanì-ndà mii-yá, vàchi Dios nduú-yá, te dandacú-yá nùu nsidan-icúu iñàha, amén.

⁶ Doco nsidaa ñà-nduá nì cachi Dios (sàhà raza-nsì mà), màsà cúníhnú ini-ndà sàni yàha uan. Vàchi màdì nsidaa descendencia xi xiì-nsí Israel nduú ndisa nèhivì ìì xí raza mà.⁷ Mate descendencia xi Abraham nduú-né, doco có-cuní cachàmà ñà-nduú ndisa stná-nè cuenta xi Abraham, vàchi nì cachi Dios xi nècuàchì sàhnù-mà ñà-cuisì descendencia xi dèhe-ne Isaac cunduu nècuàchì nihitáhvi.⁸ Te palabra jaàn cuní cachi ñà-còo ni-iin nèhivì cunduu dèhe ndisa Dios sàhà cuisì raza-nè. Còó, dèhe-ya nduú nsidaa ana nì saquin-yà iin compromisu sàhà-xí.⁹ Vàchi (ducán nduú modó nì quesaa dèhe Abraham); vàchi nì ìa iin palabra nì cachi sahnú-yá xi nècuàchìmà, divi ñà-yòhó: “Iin quivì señaladu icúmî quixi, te daa sá-íá dèhe (ñahàdihí-nî nani) Sara”.

¹⁰ Doco cunaha-nsiá, màdì cuísi ñà-jaàn nduá iá,

vàchi iá stná ñà-nduá nì cuu xi Rebeca, ñahàdìhí xii-nsí Isaac. Na ñuhú dèhe-ne nduú cuatí, ¹¹⁻¹² nì cachi Dios xì-né: “Dèhe-ní cacu primeru icúmí cunucuachi nùù luchì nchícùn gà”. Doco (na ní cachi-yà ducán), tàñáha ga tùinuù mèè mà, tàñáha ga quida-tè ni-iñàha, ni-iin ñà-vàha, te ni-iin stná ñà-có-íá vaha. Doco ñà-jaàn nì cachi-yà sàhà-ñá cunahà claru có-nâcàxin-ya ni-iin nèhivì sàhà obra quidá-né, cuisì sàhà-ñá ducán chítùnì inì-yà quida-ya. ¹³ Te ducán nì cachi stná-yà nùù tutu ì: “Jacob cuú inì sàhà-xí, doco Esau, còó, có-xiñùhí-te”, nì cachi-yà.

¹⁴ Doco nú ducán nduá, ¿a ñá-cô-quidá ví Dios nduámà? Còó, ¡màsà nunca cachi-ndà ducán!
¹⁵ Vachi dohó nì cachi stná-yà xì Moisés: “Cuisì yùhù icúmì cachi ana cundehè ndahví, te ana cuàhìn cuhi inì”. ¹⁶ Ñàyùcànduá, màdì ñá-nduá cunì nèhivì quida-ne nduú ñà-cundiaa, ni màdì stná ñà-nduá sáhandee íní-nè quida-ne; còó, cuisì cundiaa ñà-cundehè ndahví-yànè. ¹⁷ Vachi nùù tutu ì itándiaa palabra yohó nì cachi Dios xì rey ñuu Egipto nani Faraón: “Yùhù, sàni chitùnì inì cunduu-ní iin rey, doco ¿índù chuun? Cuisì sàhà-ñá cundeí nùù-ní xì poder cahnú xí, dandu cundaà inì nèhivì inicutu ñuhivì sàhí, nansa iá poder xi”, nì cachi-yà. ¹⁸ Ñàyùcànduá, nú ducán cunì-yà, vètùnì cundehè ndahví-yà iin nèhivì, te inga-nè nsidacaxin-yá anima-xi.

¹⁹ Doco (sàhà ñà-jaàn) vihini cachi stná iin nèhivì: “Nú ducán quidá Yua-nda Dios, dandu có-ndiá ìcà-yá cutnii-ya cuenta sàhà cuàchi-nda, vachi mii-yá nduú-yá mii-yá, te ¿ndiá quida

ndohó?” ²⁰ Doco còó, màsà cachí-ndà ducán, vàchi có-ndùdává-ndá xí mii-yá, te ¿índù chuun cachí-ndà ducán xi-yá? Vàchi ni cachí-ndà iá iin quidi nì quidavàha iin nèhivì. ¿A vátùni nú ni cachá` xì-né: “¿Índù chuun dohó nì quidavàha-ní yùhù?” Còó, ²¹ vàchi icúmí tiàa ma derechu quidavàha-neà nansa ni cúdî ini-nè. Vátùni tnii-ne chii barru, te tavà-né iin quidi finu, dandu quihin stná-nè inga iyuhá, te quidayucun stná-nè inga quidi chicá corriente.

²² Pues ducán stná xì mii-yá, mate cuní-yà da-cuní-yà nèhivì (xicá ichì malu) ñà-fuerte guá castigu xi-ya, te ñà-càhnù-guá poder xi-ya, doco caní tiempu nì quidandee ini-yà sàhà-né mate ndiá ìcà-né nìhì-né castigu, te xínduu-ne cuisì ana icúmí ndañuhu yàchì quida-ya, (nahi quidi corriente mà).

²³ Doco ndohó, còó, (tucu iá), vàchi na iin quidi finu nduu-nda nùù-yá, te cuní-yà cundaà stná ini nèhivì ñà-ndiaha guá quidá-yá xì ana indéhe ndahví-yà. Te divi nècuàchì cundiátû mà nduú ndohó nècuàchì nì chitnùní ini-yà nìhítàhvì xì tnùñuhu ndiaha xí-yá. ²⁴ Ñàyùcànduá, nì cana-ya nsidanicuú ndohó, màdì cuisì nèhivì raza Judea.

²⁵ Vàchi dohó cachí stná tutu nì tiaa Oseas sàna ndé cachí Dios palabra yohó:

Nèhivì yucán, mate sání cachì xì-né có-nduú-né nèhivì xí, doco después icúmî cachì xì-né ñà-nduú-né nèhivì xí. Cóni sácúú inì sàhà-né antes, doco icúmî sài cachì ñà-màni gá-nè nùí. ²⁶ Vàchi nèhivì ñuu ndé nì cachì ñà-có-nduú-né nèhivì xí, pues divi-ne cunduu-ne dèhe ndisa yùhù ana nduú Dios vivu.

27 Doco nècuàchì Israel, dohó nì tiaa Isaías sàhà-né: “Mate cuáhà gá nècuàchì Israel ndoó nahi ñusì cuàtì ndoó yuhù mar, doco sacu-nè icúmí càcu, 28 vàchi ñà-ndùá sàni cachi Stoho-ndà Señor quida-ya ñuhivì yohó, yàchì icúmí-yâ daxínu dahuun-yañà”. 29 Daaní, ñà-yòhó nì cachi stná Isaías mà:

Ansivéhé Stoho-ndà Señor, vàchi dandacú-yá nùu nsidanicuú iñàha; te nú mà dácâcu-ya iin ùi-ndà nì cùí, dandu (nsihi dahuun-nda) na ian nì cuu xi nèhivì ñuu Sodoma xì nèhivì ñuu Gomorra.

30 Nú ducán nduá, dandu ¿nansa cachi-ndà sàhà nècuàchì có-ndùú raza Israel? (Pues dohó cachi-ndà): mate cóni sánándúcú-nê nansa cui ndee vàha-ne nùu-yá, doco vichi vâtùni nìhìtáhvi-né ducán nú ni cúníndísâ-néyà. 31 Doco nècuàchì Israel, mate nchícùn-nè iin ley tuxí ini-nè ñà-ndee vàha-ne nùu-yá, doco còó, cóni níhì-né natùì-ne nùu-yá ducán. 32 Te ¿índù chuun? Pues divi sàhà-ñá cuní-nè nìhìtáhvi-né sàhà cuisì obra quidá-né, te màdì sàhà ñà-nìhnú ini-nèyà. Vàchi (na ní cuduchi ini-nè sàhà Jesús), dandu nì cuu xi-né na iin nèhivì nì saquìhi sàhà-xí iin yùu, te nì sàcasàn-né. 33 Vàchi divi ducán nì cachi Dios nùu tutu ìì, (ndé cachí-yà):

Cuàhìn techuín iin ana sàà ñuu Sión, (divi nduú Jerusalén), te cunduu-ya na iin yùu cahnú caquìhi sàhà nèhivì, te ndua-nè, vàchi nèhivì ñuu mà, icúmí-nè cuduchi ini-nè sàhà-yá. Doco nèhivì cunindisa-xi-yá, mà sàà-nè naxicocuñ ini-nè.

Ndèni nèhivì ní cui, nú ni cúníndísâ-né Jesús, vátùni càcu-ne

¹ Ñánì, xì nsidaa anímè cuní càcu nèhivì raza xi Israel nùu Dios, te ñà-jaàn nduá siempre xícàn tàhví nùu-yá. ² Pues ñà-ndáà nduá, sáhandee ini-nè cahvi-néyà, doco tà cúndáà vaha ini-nè nansa ndiá icà-né quida-ne. ³ Cuní-nè ndee vaha-ne nùu-yá, doco sàni nacuaa-né modo nì cachi-yà quida-ne ducán, te modo xi mii-né cuní-nè quida-neàmà. Ñàyùcànduá, ducán queá na ian sàni cahíhì ini-nè ichì mii-yá. ⁴ Vachi cunaha-nsiá, nú ichì Cristu xiníndísá-ndá, te ducán sàni ndee vaha-nda nùu-yá, dandu còò cá necesidad cunchicùn gà-ndà ley sàhana.

⁵ Daaní, Moisés, nì tiaa stná-nè iin palabra sàhà nèhivì nchícùn ley mà, te sàhámà cuní-nè ndee vaha-ne nùu-yá nì cùí. Dohó nì cachi Moisés: “(Cuisi) nú quida ndisa-nda cumplir nsidaa ñà-nduá cachí ley mà, dandu ñhì-ndà cutiacu ndiaha-nda”. ⁶ Doco nú sàhà fe xi-nda cuní-ndà ndee vaha-nda nùu-yá, (dandu ni cúníni-nda palabra yohó) cachí stná ley mà: “Màsà cútúxí ini-ndà mii-nda icúmí-ndá nana-nda ndè gloria —na ian cuàhàn-ndà cundaca-nda Cristu nuu ndè ñuhivì yohó— còó; ⁷ ni màsà cútúxí stná ini-ndà ñà-icúmí-ndá nuu cunú-ndà ndè tixi ñuhiví”, na ian cuàhàn-ndà danátiácú-ndà Cristu, te cundaca-ndayá naxìnu yohó. Còò. ⁸ Pues ¿nansa ndisa cachí palabra mà (quida-nda)? Divi dohó cachá: “Yatni uun iá palabra xi-ya, mà úhì càhàn-niá, mà úhì cunihnu vaha inì-niá ini anima-ní”. Te divi palabra mà nduá cachítnùhu-nsi xì nèhivì na cachí-nsi

xì-né xiñuhu cunindisá-né mii-yá. ⁹ Vàchi nú cachí vate-nda ñà-mii Jesús nduú Stoho-ndà Señor, te ini anima-ndà xiníndísá-ndá ñà-nì natiacu-yà nì quida Dios, dandísá, càcu anima-ndà nùù-yá. ¹⁰ Vàchi ini anima-ndà nduú lugar ndé xiníndísá-ndáyâ, te ndee vâha-nda nùù-yá; te xì yuhù-ndà cachí vate-nda (ñà-nchícùn-ndà mii-yá), dandu xì ñà-jaàn nìhì-ndà salvación xi-nda. Palabra yohó nduá cachítñùhu-nsi xì nèhivì.

¹¹ Vàchi dohó cachí tutu ì: “Ni-iin nèhivì, mà sáà-nè naxicocuíñ ini-nè ñà-nì xinindísá-né mii-yá”. ¹² Vàchi iin-nì ndiaá nsidaa-nda nùù-yá, nahi nècuàchì raza Judea, te ducán stná nèhivì inga ñuu. Vàchi imindaa Stoho-ndà Señor iá-yà nùù nsidaa-nda, te ndiaha gá sáhatahvì-yándô gracia xi-ya na ndácùcahan-ndayá. ¹³ Vàchi nsidaa ana ndacùcahan xi quìvì-yá, icúmí-nê càcu-ne. ¹⁴ Doco (náhà xìcà), nú tàñáha ga cunindísá nèhivì-yá, mà ndácùcahan-néyà. Te-ni còò stná nansa cunindísá-néyà nú tàñáha ga cunitnùhu-ne sàhà-yá. Te-ni còò stná nansa cunitnùhu-ne sàhà-yá nú còò ana cachitnùhu xi-né. ¹⁵ Te ni mà cécánúú stná ana cachítñùhu sàhà-yá nú còò ana techuun-xi-né. Ñàyùcàndùá, dohó cachí stná tutu ì: “Na ndiaha mánì iá nú sàni quesaa ana cachitnùhu xi-nda razón ndiaha xí mii-yá”.

¹⁶ Doco màdì nsidaa nèhivì raza Israel nì càhvì xì razón ndiaha ma. Vàchi (dohó) nì cachí stná Isaías (xì Dios): “Sacu nèhivì nì xinindisa-xì ñà-nduá nì cachi-nsi xì-né (sàhà mii-ní), Stoho-nsi Señor”. ¹⁷ Ñàyùcàndùá, sàni cundaà ini-ndà, dihna icúmí-ndá cunini-nda (palabra), dandu nìhì-ndà

cunindisa-nda. Te ñà-nduá cunini-nda, divi razón xi Cristu nduá.

¹⁸ Doco amádi sàni inini nèhivì raza Israel. Jaan. Ñà-ndaá nduá sàni inini-ne palabra mà, vèchi (cachí tutu ì):

Inicutu sàni tiacutnùhu-ne palabra (sàhà-yá).

Dècuèndè ndè chicá xica sàni xinitnùhu-ne.

¹⁹ Doco ¿a sàhà ñà-cóni cundáa ini nèhivì Israel, ñàyùcànduá (cóni xìníndísâ-né)? (Pues cunini-nsia palabra) nì tiaa Moisés, (ndé cáhàn Dios xì nèhivì Israel, cachí-yà):

Mii-nsiá, có-nàcúní-nsià nèhivì inga ñuu ñà-nduú-né ñuu ndisa, doco (ñà-cuàhà guá gracia) cuàhìn quide sàhà-né, icúmí-nsià cumbidia inì-nsia sàhà-né. Te mate nì có-sàà nèhivì ñuu mà cundaà vaha ini-nè vichi, (doco icúmî chindeí-nè), dandu cuìdà ini mii-nsiá sàhà-né, nì cachi Dios.

²⁰ Daaní, después nì tiaa stná Isaías inga palabra xi-ya. Ndee ní cáhàn-yà, te dohó nì cachi-yà:

Nèhivì cóni nándúcú xî antes, sàni nihítáhvi-né cahvi víi-né yùhù vichi. Mate antes cóni sándúlócô-nè sàhí, doco vichi sàni dàtnùì sàxìnítnùnì-nè.

²¹ Doco sàhà nècuàchì raza Israel, dohó cachí-yà: “(¡Ndahví-nè!) vèchi ndui te ñuú iín cáhìn xì-né, te caná stnái-nè, doco có-íníní-né, cutu cáhàn-nè òiquì palabra xi”.

11

¹ Pues nú ducán nduá, dandu ¿nansa cachi-ndà? ¿A ñá-sàni nacoò nihni Dios nèhivì xí-yá (Israel) nduá vichi? Còó, màsà cáhí-ndà ducán. Vèchi cunaha-nsiá, yùhù nduú stnái iin nèhivì Israel.

Yohòtéhè stnàì nduú Abraham, te descendencia xi xii-nsí Benjamín nduú stnàì. ² Vàchi nèhivì raza-nsì Israel, dècuèndè chicá sàhana sàni cachi Dios ñà-nèhivì xí mii-yá nduú-né. Ñàyùcàndùá, màdì-ñá sàni nacoo nihni-ya nèhivì xí-yá nduá.

Mà nunca sàà ndañuhu nèhivì raza Israel

Amádi sá-ínáhá-nsiâ nansa cachí tutu ì ndé cáhàn Elías, xicàn tàhvì-né nùù Dios, nacání-né xí-yá ñà-cuàhà guá cuàchi nèhivì Israel iá. Pues divi palabra yohó nì cachi-nè xí-yá: ³ “Nsiùhù nècuàchì cáhàn cuenta xi-ní, sà-cuàhà-nsí sàni sahnì nèhivì, te sàni dándütù stná-nè nsidaa lugar ndé cahvi-nsí mii-ní, Stoho-nsí Señor: làcà mindaí ndóí, te nchícùn stná-nè ñà-cahni-né yùhù”. ⁴ Doco ¿ndiá nduá nì cachi Dios xì Elías mà? Dohó nì cachi-yà: “Còò, vachi sàni chitnùnì inì ñà-cundoo ùsà gà mìl nèhivì-xí mà cáhvì xí yùù yócò nani Baal, ni mà sàà stná-nè cuitasisi-né nùá”, nì cachi-yà. ⁵ Te ducánì iá stná tiempu vichi. Sàhà gracia xi-ya ndoó stná dava nèhivì Israel xiníndísá xí-yâ vichi, mate sacu xínduu-ne, doco sàni nacàxin-yanè. ⁶ Te nú cuisì sàhà gracia xi-ya nduá, dandu mà cúí cunduu stná sàhà obra nì quidá-né. Vachi nú nì cúndiáá obra xi-ne nùù-yá nì cúí, dandu mà cúndiáá gà stná gracia xi-ya. ⁷ Te nú ducán nduá, dandu ¿nansa cachi-ndà vichi? Pues dohó cachi-ndà: cuàhà gà nèhivì Israel cónì níhì-né (ñà-ndiaha ìl) nìsa nanducu guá-nè; cuisì nèhivì nì nacàxin Dios nì nihítàhvì xán. Dandu cuàhà gà dava nècuàchì Israel mà, nì yàha nì nducaxin anima-nè. ⁸ Te dohó cachí stná nùù tutu ì: “Sàni chitnùnì inì Dios cucumì nèhivì mà iin anima mà ndúlócò gà, na ian quídì-nè, quidámáxinì-nè, na

ian cuaá-nè, te ò doho stná-nè, tè dècuèndè quivì vichi, ducán iá xì-né”, cachí tutu mà. ⁹ Daaní stná David sàna, dohó nì cachi stná-nè:

Ni sáa nèhivì (malu mà) yàha-ne tñundoho na meru ndoó-né quidá-né vicò xí-né, te yàchì nì cundúamá; te ni sáa stná-nè yàha-ne cuàhà vida, dandu nacuitacùhá sàhà cuàchi-ne. ¹⁰ Te màsà sáa stná-nè cundaà vaha ini-nè; còó. Ni sáa-nè cunsida-ne (castigu xi-ne) nicanicuahàn, nì cachi David.

¹¹ Ñàyùcànduá, vichi ndisa iá falta xi nècuàchì Israel. Doco, ¿a sàni ndañuhu dahuun-ne ñà-nì quida-ne ducán? Còó, vàchi cunaha-nsiá, sàhà-ñá nì quida-ne falta mà, ñà-jaàn nduá disáhà-xí sàni nihì stná nsidaa nèhivì inga raza nansa càcu anima-nè. Daaní, después vihini naxicocuñ stná ini nècuàchì Israel na indéhe-né ñà-sàni càcu nèhivì inga raza mà. ¹² Cunaha-nsiá, sàhà-ñá nì quida nècuàchì Israel mà falta, ñàyùcànduá cuàhà gá ñà-ndiaha ì sàni ndòo nuù dava ga nèhivì ñuhiví. Doco nú sàhà falta xi nècuàchìmà sàni nihìtáhvi nèhivì dava ga, dandu chicá más ndiaha nàcòo na sáa quivì nàcùndoo vaha nècuàchìmà xì Dios.

Nansa nì nihìtáhvi nèhivì nsidanicuú raza coo nansa càcu-ne

¹³ Vichi cuàhìn càhìn xì mii-nsiá nècuàchì có-nduú nèhivì Israel. Yùhù, nuù Dios sàni nihì chuun cacaniu cachítñuhi palabra xi-ya xì mii-nsiá. Te ndisa iin chuun ndiaha nduá, cachí. ¹⁴ Te cuní quida vií chuun yohó sàhà-ñá cundehè stná nèhivì raza xi, áma ndúdù stná ini dava-ne (cunindisá stná-nè), te càcu-ne. ¹⁵ Vàchi nú (sàhà cuàchi-ne) nì cuxio-ne nuù Dios, te sàhàmà nì nihì dava ga nèhivì ñuhiví nì nàcùndoo vaha-ne nuù-yá,

dandu (chicá más ndiaha) icúmí nàcòo nú sàni nandudii tu ini Dios sàhà-né. (Ndiaha gá ndisa) queamà na ian nì xhì iin nèhivì, te nì natiacu-nè.

¹⁶ Cunaha-nsiá, cachí estilu sànaaha sàhà pan primeru ñà-nduá pan ì dócò-ndà nùu Dios. Te nú ducán nduá, dandu náhà xicà ì stná dava ga yusàn nì cuàha pan mà. Te nahi seña jaàn nduú palabra yohó (sàhà nèhivì Israel, vàchi nú ì yohòtéhè-né sànaaha, dandu ì stná nsidaa gá descendencia xi nècuàchìmà vichi). Te ducán iá stná nahi yohò iin yutnù; nú iá vaha yohò-nú, dandu nsidaa stná rama-nu iá vaha.

Nahi chiò yutnù nì natnì tnahá nduú nèhivì có-nduú raza Israel, cachí Pablo, vàchi sàni nihitàhvi stná-nè ñà-ndiaha ù nìsa icumi cuisì nècuàchì Israel antes

¹⁷ Vàchi nècuàchì raza-nsì Israel, na iin yutnù tàtá olivo, ducán nduú stná-nè, te nsidaa nèhivì inga raza, nahi chiò inga yutnù yùcù, ducán nduú-né. Daaní, ni cachí-ndà ní tãhdè iin ù rama yutnù tàtá, te nì natnì tnahá xi iin ù ndahà yutnù yùcù. Pues divi ducán nduá sàni quida Dios xì mii-nsiá nècuàchì inga raza; vàchi rama yutnù yùcù nì natnì tnahama, sà-itiácúà sàhà ñà-vaha dananá yohò yutnù tàtá mà; dítã fuertèa tècuì nùu yohò-núma. (Te divi ducán iá stná xì mii-nsiá, sàni nihitàhvi stná-nsià ñà-ndiaha ù xí nècuàchì Israel.)

¹⁸ Doco màsà cútúxí inì-nsia chicá ndiaá-nsià nùu nèhivì Israel mà, vàchi divi sàhà nècuàchìmà sàni nihitàhvi-nsiá ñà-ndiaha ù mà, nacua iá xì chiò cuàti yutnù nì natnì tnahama, divi sàhà yohò yutnù mà itiácúà, màdì-ñá sàhà chiò cuàtìmà itiácú yohò-nú.

19-20 Doco vihini cachi-nsià palabra yohó: “(Chicá ndiaá nsiùhù) nùù nècuàchì Israel, vèchi (nì quindiaa Dios-nè nùù lugar xi-ne sàhà-ñá quihvi nsiùhù), na ian nì tànhdè chiò yutnù finu mà sàhà-ñá coo lugar quihvi chiò yutnù yùcù”. Pues ñà-ndáa nduá nì cuxio dava nècuàchì (Israel nùù Dios). Doco ¿índù chuun? Cuisì sàhà-ñá cóni sáníhnú gà ini-nè mii-yá. Ñàyùcànduá, mate nùù mii-yá ndoo-nsiá vichi, doco cuisì sàhà-ñá iin-ni nihnú vaha ini-nsiàyà nduá. Màsà cútúxí ini-nsià chicá ndiaá-nsiá. Còó, chicá xiñuhu ñà-caquin-nsià cuidadu. ²¹ Vèchi (nècuàchì Israel mà, cóni quidá víi-né, te sàhájàn) nì cuxio-ne nùù-yá nacua nì cuu xi chiò yutnù tàtá nì tànhdè mà; ñàyùcànduá, ducán stná mii-nsiá ana nì quihvi después, cuidadu cundoo-nsia còtó dacúxíó stná Dios mii-nsiá.

²² Sàhà nsidaa ñà-jaàn, vètùni cundaà vaha ini-ndà nansa iá modo xi Dios; iá ndisa gracia xi-ya, doco iá stná nansa sàha-ya castigu. Vèchi nècuàchì raza nì tucù inga ichì mà, cóni dácâcu-yanè, doco mii-nsiá, còó; màni gá nì quida-ya xì-nsiá. Doco iin-ni xiñuhu quida-nsia seguir cunchicùn-nsiá gracia xi-ya, vèchi nú coó, dacúxíó stná-yà mii-nsiá nùù-yá. ²³ Daaní, nècuàchì nì cuxio antes mà, nú ni nácúníndísâ-né mii-yá, vètùni (nàcùndoo vaha stná-nè xì-yá), te ducán queamà na ian nì natnì tnahá tú chiò yutnù nì tànhdè mà, vèchi Dios, icúmí-yâ poder quida-ya ducán. ²⁴ Vèchi mii-nsiá, mate nècuàchì inga raza nduú-nsiá, doco sàni nihítàhvì-nsiá cuahà ñà-vaha xi nècuàchì Israel mà. Te ducán queámà na ian nì tànhdè chiò yutnù yùcù olivo, te nì natnì tnahá-nu

xi iin yutnù tàtá. Pues nú sàni ñihìtáhvi mii-nsiá ducán, dandu chicá mà úhì nansìhvi tu nèhivì raza Israel mà lugar primeru xi-ne, vàchi queámà na ian danátnì tnahà tu-nda chiò yutnù finu icà mismo mii yutnù ndé ñi tãhndèa.

²⁵ Ñáni, cuní cundaà inì-nsia sàhà iin chuun ñisa ña dèhé antes còtó cachi-nsiá ñà-chicá nchichí-nsiá. Vàchi cunaha-nsiá, cuàhà nècuàchi Israel, quidámáxiní-nè vichi, te ducán icúmí coo ndè cachi sàà cuacatnahá nadaa ga nèhivì inga raza quìhvi ichì mii-yá. ²⁶ Daaní, icúmí càcu stná nsidaa nècuàchì raza Israel, nacua cachí Dios nùù tutu ì:

Mahì nèhivì ñuu Sión descendencia xi Jacob, yucán icúmí quee mii-yá ana dacácu xi-né, dandu dandáñúhú-yâ nsidaa ñà-có-ndiáà ñi quida-ne. ²⁷ Te nú sàni cuxio nsidaa cuàchi-nemà, dandu cundaà ini-nè sàni quida ndise cumplir palabra ñi càhàn sàhnúí xì-né antes.

²⁸ Cunaha-nsiá, sàhà-ñá (cahíchi ini) nèhivì Israel razón ndiaha xí Dios vichi, ñàyùcànduá na ian xiní ùhì-nèyà nduá, doco ñà-vàha xi mii-nsiá sàni queamà. Doco nècuàchì mà, màni cuàhà vá-né nùù-yá sàhà xì-né, vàchi ñi cachi-yà xì xìi-né icúmí-yâ nacàxin-ya descendencia xi-ne. ²⁹ Te mà túha Dios naquihin-ya ñà-nduá sàni sàhatahvi-yándô; ñi mà túha stná-yà naxicocuìn ini-yà nú sàni chitnùnì ini-yà cana-yándó. ³⁰ Antes cónisá íníní-nsiá mii-yá, doco vichi sàhà-ñá cóni ínínì nècuàchì Israel, ñàyùcànduá mii-nsiá ñi indehè ndàhvì-yà vichi. ³¹ Te ducaní ña stná xì mii-né, mate có-ínínì-nèyà vichi, doco

¿Índù fin cucumiámà? Divi sàhà-ñá nacundehè ndàhvì-yànè nacua nì indehè ndàhvì stná-yà mii-nsiá. ³² Ñàyùcàndùá, nùù mii-yá iin-ni xínduu nsidanicuu-nda nèhivì cuáchi có-íníní xí-yâ. Te divi sàhájàn vátùni iin-ni cundehè ndàhvì stná-yà nsidanicuu-nda.

Nchichí gà nì quida Dios nsidaa obra xi-ya

³³ ¡Na cuahà guá obra ndiaha sàni quida Dios! Te nchichí sàstnùhù stná-yà, ináhá-yâ nsidanicuu íñaha. Te ináhá-yâ ñà-ndùá cachí-yà, xì ñà-ndùá quidá-yá, mate nèhivì, có-sânhì ini-nè. ³⁴ Vâchi còò ni-iin ana cundáà ndisa inì-xi nansa nihnú ini Stoho-ndà Señor. Te nì còò stná ana chicá nchichí, te ducán sáha-xi-yá conseju. ³⁵ Nì còò stná ana xícàn tòó-yá íñaha nùù-xí, te cunihica-yá nùù-né; còó. ³⁶ Vâchi mii-yá nì quidavàha xi nsidanicuu íñaha, te sàhà poder xi-ya iá ìì nsidaa ñà-jaàn ñuhiví yohó. Te cuisì sàhà (ñà-nì quèè gà más tnùñuhu) xí-yá, ñàyùcàndùá nì sàcòò nsidaámà, ansivéhé cahnú-yá nicanicuahàn. Amén.

12

Nansa cuní Dios quida-nda xi vida xi-nda

¹ Pues vichi, sàhà-ñá cuahà guá sàni cuhi ini-yà ndohó, ñàyùcàndùá, sacúndáhvì nùù-nsiá ñà-dayáha dahuun-nsia mii-nsiá ndahà-yá, ñáni. Vâchi nú ducán, dandu queamà na ian mii-nda nduu-nda promesa sáhatahvì-ndàyá, doco iin ñà-itiácú. Te ñà-jaàn nduú stná meru promesa ìì cudí ini-yà sàhà-xí, vâchi divi nacua ndiá ìcà-ndà cahvi vii-ndàyá ini anima-ndà ndujàn. ² Doco modo chicuéhè nihnú ini nèhivì ñuhiví yohó, màsà

cúnchícùn gà-ndañá. Xiñuhu ndusaa dahuun sàxìnítnùní-ndà sàhà-ñá dàma modo xi-nda, vèchi nú ni nácùnihu ndiaha ini-ndà, dandu sàà-ndà cundaà vaha ini-ndà nansa cuní-yà quida-nda, vèchi cuàhà obra vaha cudí ini-yà quida-nda, xi cuàhà ñà-íá vii.

³ Yùhù sàni nihítàhvì gracia nùu-yá (ñà-guide chuun ndiaha xí-yá). Ñàyùcàndùá, cachí xì nsidaa-nsiá ñà-mà váha ndanihi vaha-nda mii-nda más gà nùu ñà-ndùá ndiá icà-ndà. Xiñuhu nacani sahnú ini-ndà sàhà mii-nda según nansa nì sàhatahvì-yá iin iin-nda cunindisa-ndayá, (te ducán cunucuachi-nda nùu-yá). ⁴ Na ian indéhe-nda iquìcúñú-ndà, cuàhà ñà-ndùá icúmíá, doco iin ian xì chuun quidá. ⁵ Pues ducaní íá stná ndohó. Sàhà-ñá nchícùn-ndà Cristu, iin-ni iquìcúñú xínduu nsidaa-nda, mate cuàhà-ndà, vèchi iin-ni chindéé stnaha-nda iin-nda xi inga-ndà nahi cuerpu-ndà.

⁶ Ñàyùcàndùá, iin iin-nda sàni nihítàhvì-ndà iin ñà-vaha cui quida-nda según nansa nì sàhatahvì-yándô gracia xi-ya. Ñàyùcàndùá, nú sàni nihítàhvì-ndà càhàn-ndà iin razón ndiaha quixí nùu-yá, dandu divi ñà-jaàn nduá ni cúnshi ini-ndà quida-nda nacua sàà-ndà xiníndísá-ndá. ⁷ Te ò nú sàni nihítàhvì-ndà cunucuachi-nda nùu ñànitnaha-nda, dandu divi ñà-jaàn ni quidá stná-ndà. Daaní, nú ñà-chinaha-ndà ñànitnaha-nda nduá nì nihítàhvì-ndà, dandu divi ducan ni quida-nda. ⁸ Daaní, nú nì nihítàhvì-ndà danácuañandee stnahá ini-ndà, dandu divi ducan ni quidá ndisa stná-ndà. Te ò nú chuun nì nihítàhvì-ndà nduú ñà-dacútàhvì-ndà ñànitnaha-nda iñàha, dandu divi ñà-jaàn ni

quidá stná-ndà, doco màdì sáhà-ñá ndanihi vaha nèhivì-ndó. Còó. Te ò nú nì nihìtáhvi-ndà ñà-cunuù-ndà (chuun xi Dios), dandu ñà-jaàn ni quidá stná-ndà, doco vivìí-ni ni quida-ndañá. Daaní, nú chuun nì nihìtáhvi-ndà nduú ñà-cundehè ndàhvi stnaha-nda, dandu ni cúdíí ini-ndà quida-nda ducán.

Nansa ndiá icà-ndà quida-nda nú sàni quihin-nda ichì Jesús

⁹ Nsidaa-nda, icúmí-ndá cuu stnahá ini-ndà sàhà-ndà, doco màsà dánání uun-nda. Te ni loho màsà cúú ini-ndà sàhà ñà-có-íá vaha. Còó; cuisì ñà-íá viì nì cúnchícùn-ndà. ¹⁰ Te xiñuhu stná ñà-cuni màni stnàhà-ndà, vachi iin-ni ñaní xínduu-nda; te siempre xiñuhu quidañuhu stnaha-nda, te ni nácóó stná-ndà ñanìtnaha-nda ni queé tnùñuhu xí mii-né, (màdì ndohó).

¹¹ Màsà cúdúsán-ndá; còó. Ni cuáhandee ini-ndà quida-nda ñà-nduá quidà-ndà. Xi nsidaa anima-ndà ni cúnúcuáchí-ndá nùù Stoho-ndà Señor. ¹² Te iin-ni ni cúdíí stná ini-ndà sàhà tnùndé ini ndiatu-nda nùù-yá. Te nú yaha-nda tnùndoho, dandu iin-ni ni quidándéé stná ini-ndà, te nicanicuahàn nì càcàn tàhvi-ndà nùù-yá. ¹³ Te nú íá ñà-nduá xiñuhu iin nèhivì xí Dios, dandu ni chíndéé-ndánê. Te siempre ni quidañúhú-ndà nècuàchì sàà visita vehe-nda.

¹⁴ Daaní, nèhivì quidá quíní xí-ndá, ni càcàn tàhvi-ndà sàhà-né, màdì-ñá càcàn chihán-ndà òquì-né.

¹⁵ Ni cúndóó díi-nda xi nècuàchì cudî inì-xi, te ò nú tnùnsí ini ndoó-né, dandu stná ndohó ni cúndóó stná-ndà tnùnsí ini.

16 Iin-ni ni cúndóó mánì nsidaa-nda. Màsà cútúxí ini-ndà mii-nda nduu-nda mii-nda; còó. Xiñuhu ñà-cunihnu ndahvi ini-ndà. Màsà cúníhnú ini-ndà nchichí gà-ndà. 17 Te nú sàni quida quini nèhivì xì-ndà, màsà nácání ini-ndà naxic-ocuíñ-nda quida stná-nda xì-né nacua nì quida mii-né xì-ndà. Siempre ni cuáhandee stná ini-ndà quida vñ-nda xì nsidaa nèhivì. 18 Dècuèndè ñà-nduá sáa-nda quida-nda, ducán xiñuhu cundoo manì-nda xì nsidanicuú-né. 19 Ñani mání, màsà náchítácùhá-nda ñà-nduá quidá nèhivì xì-ndà. Nù Dios ni ndóo nsidaájàn, vèchi dohó cachí-yà nù tutu ì: “Cuisì yùhù icúmí nachitacùhá xì sàhà nsidaa ñàha. Nsidaa ana iníhíca, icúmí-né danáa-né quide, cachí Stoho-nda Señor”. 20 Daaní, dohó cachí stná tutu ì: “Nú íá iin ana xiní ùhì xì-ndà, te xíhì-nè doco, ò xíhì-nè tècuí, dandu ni dácúxí-ndánê, te ni cuáha stná-ndané tècuí coho-ne. Vèchi nú ducan ni quida-nda, dandu icúmí-né nducahan-ne”.

21 Màsà cuáha-nda quida stná-nda nacua quidá nèhivì malu xì-ndà; còó. Ni quidá víi-nda xi-né, vèchi sàhájàn ñà-sàni cundee-nda nù-né nduá.

13

1 Nsidaa-nda ni cúníní-ndá nècuàchì xídandacú, vèchi Dios nduú ana nì chitnùnì inì-xi cundoo ana dandacú nsidanicuú lugar. Nècuàchì icúmí cargu vichi, nù mii-yá nì nìhì-né chuun ma. 2 Ñâyùcànduá, iin nècuàchì cahíchì ini xì autoridad, divi ley xi mii-yá nduá cahíchì stná ini-nè. Te nsidaa ana có-ndùlócò (sàhà ley mà), tnùndoho nduá icúmí-nè nìhì-né. 3 Vèchi chuun xi nècuàchì dandacú, có-nduá ñà-dayúhì xì-ndà te nú quidá

víi-nda. Còó. Cuisì nècuàchì có-quidá víi icúmí-nê dayúhî-nè. Te nú có-cùnî-ndà dayúhî-nèndó, dandu cuisì ñà-íá vìi ni quida-nda, dandu icúmí nècuàchìmà cudìi ini-nè sàhà-ndà. ⁴ Vàchi ducán queá na iin chuun xi Dios nduá quidá-né sàhà ñà-vàha xi-nda. Doco nú có-quidá víi-nda, chicá vaha ni yúhî-ndà, vachi autoridad mà, icúmí-nê derechu dandohó-nèndó, te vátùni quida-neà. Vachi na ian nùù Dios xinúcuáchí-nê na dandohó-né ana có-quidá víi. ⁵ Ñàyùcàndùá, xiñuhu cunini-ndané, doco màdì cuisì sàhà-ñá yúhî-ndà nihî-ndà castigu, còó; sàhà stná ñà-màsà cúnisídá cuàchi-nda (nùù Dios). ⁶ Ñà-jaàn nduá dìsàhà-xí chíyàhvi stná-ndà renta nùù ñuu-ndà. Vachi autoridad xi-nda, na ian nùù Dios xinúcuáchí-nê, te ñà-jaàn nduú chuun xi-ne.

⁷ Ñàyùcàndùá, xiñuhu danàà-ndà ñà-nduá iníhíca-ndá nùù iin iin nèhivì. Nècuàchì xicàn dìhùn sàhà ñuu-ndà, ni cuáha-ndané, xì stná nècuàchì xicàn renta. Te nsidaa ana xiñuhu quidañuhu-nda, ni coó tñùñuhu xi-nda nùù-né. ⁸ Ni-íñàha màsà cúníhíca-ndá nùù nèhivì. Doco ñà-nduá iníhíca ndisa-nda nduú ñà-cuu ini-ndà sàhà-né. Te nú ni quida-nda ñà-jaàn, dandu ñà-sànì quida-nda cumplir nsidaa ñà-nduá cachí ley ìì nduá. ⁹ Vachi dohó cachí ley mà: màsà cáhàn-ndà xì inga ana có-nduú nècuàchì vehe-nda, te màsà cáhni stnaha-nda, ni màsà quídacuíhná-ndá; ni màsà cáhàn-ndà iin tñuhu sàhà ñanìtnaha-nda; ni màsà xího stná-ndà ñà-nduá icúmí nècuàchìmà. Te íá gà más ñà-nduá cachá, doco nsidaa palabra jaàn, iin cuisì palabra-ni nduá, vachi ñà-nduá cuní cachàmà

nduú ñà-cuu stnahá ini-ndà sàhà-ndà nacua cuú ini-ndà sàhà mii-nda. ¹⁰ Te nú ducán quida-nda xi ñanìtnaha-nda, dandísá (ñà-quidá víi-nda xi-né nduá), vèchi còò dañu quidà-ndà xì-né. Ñàyùcàndùá, nú cuú stnahá ini-ndà sàhà-ndà, dandísá ñà-sàni quida vii-ndà cumplir ley ì nduú stná.

¹¹ Nsidaámà xiñuhu quida-nda, vèchi ináhá-ndá nansa vèxi tiempu vichi, meru tiempu (ñà-quida vii-ndà) nduá; ñàyùcàndùá màsà cúndóó-ndá quidámáxìní-ndà, vèchi vichi chicá sàcùyátní quivì càcu dahuun-nda, mà cuéé cuàhà gá na ian (nisa nihnu ini-ndà) na quivì nì xinindisa-nda mii-yá. ¹² Te vichi sà-ìtúú tiempu danátnùù (Dios ini anima cuàhà nèhivì) inicutu, vèchi tiempu vichi (na xicá-né ichì) ñáa, yàchì icúmíá yàha. Ñàyùcàndùá, ni nácóó dahuun-nda nsidaa ñà-ndùú chuun xi ichì ñáa ma, te ni cútùha-nda quida-nda chuun vaha ñà-cui chindee xi-nda caca-nda ichì ndé datnúù-yàndó. ¹³ Xiñuhu cacanu vii-ndà nacua datnúù-yà ini-ndà. Te nacoò dahuun stná-ndà ñà-xíni-nda, xì-ñá quidà-ndà escándalo, te màsà cáhàn stná-ndà xì nèhivì cóni nándàhà xì-ndà. Ni màsà quidá ndevàha stná-ndà ñà-íá quini; ni màsà náá stnahá stná-ndà, te màsà cúmbìdia stnahá ini-ndà sàhà-ndà. ¹⁴ Cuisì nacua nihnú ini Stoho-ndà Jesucristu, ducan ni cúníhnú stná ini-ndà, te ñà-jaàn nduá icúmí chindee xi-nda. Ni-iyuhu màsà cúníhnú ini-ndà ñà-ndùú ñà-chìcuéhè nihnú ini nèhivì ñuhivì, còtó sàà-ndà quida stná-ndà ñà-jaàn.

14

Màsà cuítñùhu-nda ñanìtnaha-nda

¹ Dava nèhivì, mate xiníndísâ stná-nè mii-yá, doco có-sâà-nè cundaà ini-ne (nansa iá nsidaa ley xi-ya). Doco ndohó, xiñuhu quidañuhu-ndané, te càhàn-ndà xì-né, doco màsà náâ-ndà xì-né sàhà ñà-có-quidá-né nacua quidá ndohó. ² Vàchi dava-nda, nsidanicuú comida xixi-nda; iá viá, cachí-ndà. Doco dava nèhivì, có-sâà-nè cundaà ini-nè, ñàyùcàndùá có-sàxí-né ni-iin cuñu, cuisì inga iñàha. ³ Pues nècuàchì xixí nsidanicuú iñàha, mà váha cahíchì ini-nè iin ñanìtnaha-ne có-sàxí cuñu. Te nècuàchì có-sàxí cuñu mà, màsà cuítñùhu-ne ñanìtnaha-ne saxí xi cuñu, vàchi iin-ni sàni ndee vàha stná nècuàchìmà nùù Dios. ⁴ Vàchi nú xítñùhu tnaha-nda ducán, dandu queámà na ian quida-nda na xítñùhu-nda ana quidáchúùn nùù inga nèhivì, te (ináhá-ndá) có-queé víámà. Cuisì lamú xi nècuàchìmà icúmí cachi a quidá víi peón xi-ne, á coó. (Ñàyùcàndùá, màsà cuítñùhu-nda inga ana xinúcuáchí nùù Dios), vàchi ádi vátùni sàà-nè quida vìi-né, vàchi icúmí-yâ chindee-yánè. ⁵ Dava nèhivì, quivì señaladu nduá nsidácáhnù-né, doco dava ga-nè, iin-ni nihnú ini-nè nsidaa quivì ndiaá. Pues cada iin iin-nda ni cúnáhá-ndá nansa cuní-ndà quida-nda. ⁶ Nècuàchì chívàha xi iin quivì señaladu, sàhà-ñá nihnú vàha ini-nè Stoho-ndà Señor nduá. Te ducání stná nècuàchì có-chívàha iin quivì señaladu, nicanicuahàn nihnú vàha stná ini-nè mii-yá. Te nècuàchì xixí nsidanicuú stná comida, nùù Stoho-ndà Señor xixí-néà, te naquímànì stná-nèyà sàhà-ñá. Daaní, nèhivì có-xìxí ndéni comida nì cui,

divi nùu stná mii-yá có-xìxí-nèa, doco naquímànì stná-nèyà (sàhà ñà-nduá xixí-né).

⁷ Vàchi màdì micuìsi-nda ndoo-nda ñuhìví yohó, te màdì inì-ni mii-nda cachí-ndà cui-ndà. ⁸ Vàchi nú itiacú-ndà ñuhìví yohó, divi nùu Stoho-ndà Señor ndoo-nda; te na sàà quivì cui-ndà, mii-yá dandacú-yá sàhà stná mà. Ñàyùcànduá, a ducán itiacú-ndà te ò ní xihì-ndà, iin-ni nduu-nda nèhivì xí Stoho-ndà Señor. ⁹ Vàchi Cristu, divi sàhà ñà-nì sàà-yà cusahnú-yá nùu nsidaa nsii, xì stná nècuàchì itiacú, sàhà ñà-jaàn nduá nì xihì-yà, te nì natiacu-yà nì ndanchito-ya.

¹⁰ Ñàyùcànduá, mà váha cuitnùhu-nda ñanìtnaha-nda; mà váha cahíchì stnahá stná ini-ndà. Vàchi nsidanicuu-nda, icúmí-ndá màcùita stná-ndà nùu-yá, dandu cachi-yà xì-ndà a ní quida vii-ndà, á cóó. ¹¹ Vàchi ducán cachí stná tutu ì ndé cáhàn Stoho-ndà Señor, cachí-yà:

Nicanicuahàn itiacù, ñàyùcànduá seguru nduá yohó cachí vichi: icúmí nsidanicuu nèhivì màcùitasisi-né nù, te cachi-nè (divi Dios nduí).

¹² Ñàyùcànduá, vètùnì cundaà ini-ndà, iin iin-nda icúmí-ndá nacuàha-nda cuenta nùu-yá.

Cuidadu ni cundóo-ndá sàhà ñà-nduá quida-nda, còtó sàhà ndohó sàà iin ñanìtnaha-nda cuida cuàchi-ne

¹³ Ñàyùcànduá, màsà cuítnùhu ga-ndà ñanìtnaha-nda. Doco iá ndisa ñà-nduá xiñuhu quida-nda: xiñuhu cundoo-nda cuidadu ñà-màdí sàhà ndohó cuida cuàchi iin ñanìtnaha-nda. ¹⁴ Vàchi yùhù ináhì, còò ni-iñàha iá ñuhìví yohó nsidá cuàchi-xi inì-ni miá. Te ducán cachí stná palabra

nì cachi Stoho-ndà Jesús xì-ndà. Doco nú mii-nda dacuidá cuàchi-nda iñàha, dandu na ian iá ndisa cuàcha nù-ndà. ¹⁵ Ñàyùcàndüá, nú cudúchí ini iin ñanìtnaha-nda sàhà iin ñà-ndüá xixi-nda (ñà-tùxí ini-nè cuàchi nduá), dandu màsà cúxí gá-ndà ñà-jaàn, vàchi nú ducán, dandu có-quidá víi-nda, na ian có-cüú gà ini-ndà sàhà nècuàchìmà nduá. Ñàyùcàndüá, cuidadu ni cúndóó-ndá ñà-màsà sàà ndañuhu anima iin ñanìtnaha-nda sàhà ñà-cùdî guá ini-ndà cuxi-nda, vàchi sàhà stná nècuàchìmà nì xihì Cristu.

¹⁶ Vätùni iá nsidaa ñà-ndüá quida-nda cahan-nda, doco cuidadu ni cúndóó-ndá còtó cachi iin ñanìtnaha-nda quini iá ñà-ndüá quida-nda. ¹⁷ Vàchi ley xi rey xi-nda Dios, có-ndüá iin ley sàhà ñà-xìxì-ndà ò ñà-xìhì-ndà. Còó, vàchi nù mii-yá ñà-ndiàá ndisa nduú ñà-quida víi-ndà, xì ñà-cundoo manì-ndà, xì ñà-cudî stná ini-ndà quida Espíritu ì xí-yá. ¹⁸ Vàchi nú ñà-jaàn quida-nda, dandu divi ñà-xìnúcuáchí-ndá nù Cristu nduá, te cudî stná ini Yua-nda Dios sàhà-ndà, dècuèndè nù stná nèhivì icúmí-ndá ndee vaha stná-ndà.

¹⁹ Ñàyùcàndüá, xiñuhu nacani cuàhà ini-ndà nansa cundoo manì-ndà xì ñanìtnaha-nda, te nanducu stná-ndà nansa nacuàhandee ini-ndané. ²⁰ Te (cuidadu ni cúndóó stná-ndà) sàhà ñà-ndüá xixi-nda, còtó sàhájàn dandáñúhú-ndá obra xi Dios (ini anima inga nèhivì). Ináhî, iá permisú caxì-ndà, ò cuxi-nda ndéni iñàha nì cui. Doco mà váha caxì-ndàñá nú tuxí ini inga-nè nduá cuàchi, màdí sàhà ndohó cuàhandee ini-nè caxì stná-nè. ²¹ Chicá vaha màsà cáxi-nda iin cuñu, ò coho-nda iin vinu, ò ndéni iñàha nì cui nú tuxí

ini iin ñanìtnaha-nda cuàchi nduá, te vihini quida stná-nè ducán ñà-mà fuerte anima-nè. ²² Mate ináhá-ndá iá vaha caxì-ndà ndéni iñàha nì cui, doco inì-ni mii-ní-ndá ni chívàha-nda ñà-jaàn, chicá vaha, dandu cuisì mii-nda xi Dios cunaha-nda sàhà-ñá.

Nú còò ni-iin duda, te ináhá-ndá màdì cuáchi nduá quida-nda, dandu nansicáhán-ndá. ²³ Doco nú iá-ndà xì duda, te có-ínáhá ndisa-nda a cuáchi nduá ñà-caxì-ndà iñàha, ò á coó, dandu iin falta cundua nú ni caxí-ndañá, vàchi có-xìníndísá ndisa-nda iin ñà-vàha nduá. Vàchi cunaha-nsiá, nsidaa ñà-nduá quida-nda, te có-xìníndísá-ndá nduá iin chuun viì, dandu cuàchi cundua.

15

Màsà quídá-ndá cuisì ñà-cùdî inì-ni mii-nda, sino que ñà-cunduu ñà-vàha xi ñanìtnaha-nda

¹ Ñâyùcànduá, ndohó tè-sà-xìníndísá fuerte, ndiá ìcà-ndà quidandee ini-ndà sàhà ñanìtnaha-nda nú tàñáha ga cunindisá vaha-ne. Te xiñuhu ñà-chindee stná-ndàné, màdì-ñá quida-nda cuisì ñà-cùdî inì-ni mii-nda. ² Vivì-ni ni quida-nda xi ñanìtnaha-nda sàhà-ñá cundua ñà-vàha xi-ne, te cundoo-ne contentu, vàchi nú ducán, dandu chicá icúmí-nê nacuahandee ini-nè. ³ Vàchi ni stná Cristu, cóni quídá-yá cuisì ñà-nduá nì cùdî inì-ni mii-yá. Vàchi dohó cachí stná nùù tutu ì, (ndé cáhàn Cristu xì Yuamáni-yá), cachí-yà: “Ñà-nduá nì canàhá nèhivì dìquì mii-ní, yùhù nì nacuida xi nsidaájàn”.

⁴ Cunaha-nsiá, nsidaa palabra nì tiaa nècuàchì sàhana nùù tutu ì, sàhà-ñá dacuahá stná

ndohó nduá, te ducán dandu chicá cutùha-nda cucumi-nda paciencia, te nacuahandee stná ini-ndà, vächì nú ducán, dandu chicá nsinuu ini-ndà ñà-ìá ndisa tnùndé ini ndiaha xi-nda. ⁵ Pues divi Dios nduú ana chindéé xí-ndá quidandee ini-ndà ducán, te nácuahandee stná ini-yàndó. Ñàyùcànduá, nùù mii-yá xícàn tàhvi ñà-nì cúndóó mánì nsidaa-nsiá nacua cuní Jesucristu quida-nda. ⁶ Te xicàn tàhvi stnáì ñà-iin-nì ní cúníhnú vaha ini nsidaa-nsiá, te iin-nì ní náquímánì stná-nsiá mii-yá ana càhvi Stoho-ndà Jesucristu, divi Yuamánì-yá. ⁷ Te (ináhá stná-ndà) cónì cáhìchì ini-yà ni-iin-nda. Ñàyùcànduá, xiñuhu-ñá cahvi stnaha-nda iin-nda xi inga-ndà, dandu chicá quee tnùñuhu xí-yá.

Nansa nì chitnùnì ini Dios ñà-cunitnùhu nèhivì nsidanicuú ñuu razón ndiaha xí-yá

⁸ Nsidaa palabra jaàn, ñà-yòhó nduá cuní cachà: nì quixi Cristu (ñuhìví yohó) ñà-quida-ya chuun ndiaha xí-yá sàhà raza-nsì Israel sàhà-ñá cuu ndisa ñà-nduá nì cachi Dios xì xì-nsì sàhana, te sàhà ñà-cundaà stná ini nèhivì ñà-mà túha-ya dandahví-yàndó. ⁹ Daaní, nsidaa stná nèhivì inga raza, nì indehè ndàhví stná-yà mii-né, te vichi vātùni naquimanì stná-nèyá sàhámà. Vächì dohó cachí tutu ì:

Icúmî naquimanì mii-ní (Dios), te cunini stná nèhivì nsidanicuú ñuu; cuàhìn nacuatui al-abanza xi-ní, te taví tnùñuhu xí-nî.

¹⁰ Daaní, nùù inga xaan xí tutu ì mà dohó cachí stná:

Vātùni cudì stná ini mii-nsiá nèhivì nsidanicuú ñuu, nacua cudì ini nèhivì meru ñuu nì nacàxin-ya.

11 Daaní, inga xaan dohó cachí stná:

Nsidaa mii-nsiá nècuàchì inga ñuu, te inga raza,
ni náquímánì-nsiá Dios, te ndanihi cahnú
stná-nsiàyà.

12 Daaní, stná Isaías, nì tiaa stná-nè iin palabra, te dohó cachá`:

Icúmí quesaa iin descendencia xi Isaí, te chuun
xi-ya cunduu ñà-cusahnú-yá nùù nèhivì
nsidaa ñuu, te icúmí-né cahvi-ne xì-yá, nì
cachi Isaías.

13 Pues Dios nduú ana sàha xi-nda tnùndé
ini ndiaha xi-nda; ñàyùcàndùá xícàn tàhvì sàhà
nsidaa mii-nsiá nècuàchì xiníndísá-xí-yâ ñà-nì
cúndóó-nsiá contentu, te ni yáha vàha stná-nsià
quida-ya, dandu chicá más icúmí coo tnùndé ini
xi-nsia quida ndudu ù xí Espíritu ù xí-yá.

14 Ñánì, có-ìé` xì duda sàhà-nsiá; ináhì, vàha
ndisa ini-nsià, te cundáa vàha stná inì-nsia (sàhà
ichì-yá), vètùnì dacuahá tnahá stná-nsià ichì váha.

15 Doco nùù tutu yohó tiaí iin palabra nùù-nsiá, te
mate ní càhàn ndeí xì-nsiá iyuhu, doco cuisì ñà-nì
dànsínúú inì mii-nsiá (sàhà ichì-yá) nduájàn. Vàchi
(chuun quide ducán) nduá nì nihítáhvi' nùù-yá
na ní quida-ya gracia sàhì ¹⁶ ñà-cundui iin ana
cunucuachi nùù-yá, te cacanui mahì nèhivì nsidaa
ñuu cachítñuhi xì-né ñà-ndùú razón ndiaha xí Je-
sucristu. Vàchi cuní sàa cuàhà-né nùù-yá na ian
ni cúndúú-né promesa dóquí nùù-yá, dandu cudii
stná ini-yà sàhà-né ñà-sànì nduhii stná anima-nè
nì quida Espíritu ù.

17 Vichi sàhà-ñá nì chindee Jesucristu yùhù,
ñàyùcàndùá vètùnì cudii inì sàhà chuun xi-ya sàni
quide. ¹⁸ Doco iin chuun nì quida inga nèhivì, còó,

mà cáhìn sàhámà, cuisì sàhà chuun nì chindee-yá yùhù, te nì cachitnùhi xì nèhivì sàhà-yá. Te cuàhà stná ñà-nduá nì quide, te ducán nì xinindisá cuàhà nèhivì inga ñuu. ¹⁹ Cuàhà milagru ndiaha nì quide, xì cuàhà seña fuerte, te cuàhà gá nì chindee stná ndudu ì xí Espíritu xi-ya. Ñàyùcànduá, inicutu sàni cachitnùhi razón ndiaha xí Cristu ndé ñuu Jerusalén xì dècuèndè ladu Ilírico. ²⁰ Vàchi ñà-nduá siempre cuní nduá cùhìn ñuu ndé tàcùnì nèhivì palabra xi Cristu, te cachitnùhi xì-né ñà-nduú razón ndiaha. Có-cùnì cùhìn ndé sà-ìá ana quidà xì chuun ì mà. ²¹ Còó, vachi cuní coo nacua cachí tutu ì:

Nècuàchì ñuu ndé tàñáha ga sàà razón sàhà-yá, icúmí-né cunitnùhu-ne. Mate vichi tàñáha ga cunini-ne palabra mà, doco icúmí-né sàà-nè cundaà ini-nè.

²² Cunaha-nsiá, divi sàhà chuun jaàn tàñáha ga sàì ndé ndoó-nsiá, mate ní cunì sàì cuàhà xichi ni cúí. ²³ Doco vichi, còò cá chuun icúmí ladu yohó, te sàcàní cuià cuàhà gá cuní sàì nàcòtì mii-nsiá. ²⁴ Ñàyùcànduá, quivì quide disponer cùhìn ladu España, dandu yàhi. Daaní, nú sàni sandoo chii-nda contentu, dandu iin ñà-vàha cundua nú ni chindéé-nsiá yùhù ñà-naquihin tui ichì cùhìn ladu España. ²⁵ Doco vichi cùhìn ñuu Jerusalén cunihì iyuhu ñà-chindee xi nèhivì xí Dios ndoó yucán. ²⁶ Vachi nèhivì ladu Macedonia xì ladu Acaya, nì nacani ini-nè nì dàcuátnáhâ-né iin ñà-chindee xi nècuàchìmà, vachi dava nècuàchìmà, ndahví yáha-ne. ²⁷ Ñàyùcànduá, nì cudii ini nècuàchì xicà mà nì dàcútâhvì tnhá-né, vachi ducán ndiá ìcà-né quida-ne, vachi divi nùù

nèhivì ñuu Jerusalén mà nì quixi palabra vaha xiníndísâ-né, nacua mii-né, (te ducán stná nsiuhù xì nsidaa stná mii-nsiá hermanu) ndoó inga ñuu. Ñàyücàndùá, ndiá icà-ndà chindee-nda sàhà necesidad icúmí nècuàchì ñuu Jerusalén mà.

²⁸ Daaní, nú sàni dàxínui chuun nacoì ñà-nduá nì cutahvì nècuàchìmà, dandu quihin tui ichì cùhìn ladu España, te ichì mà icúmí yàha stnàì ndé ndoó-nsiá. ²⁹ Te nú sàni sài, ináhí ñà-icúmí Cristu dachitu-yá anima nsidaa-nda ñà-ndiaha ì icúmí palabra xi-ya.

³⁰ Ñàni, yùhù ináhí, iin-ni nchícùn nsidaa-nda Stoho-ndà Jesucristu, te cuú stnahá stná ini-ndà sàhà-ndà quidá Espíritu Ìì. Ñàyücàndùá, sacúndáhvì nùù-nsiá ñà-iin-ni ni càcàn tàhvì-nsiá sàhí nùù Dios, nacua quidá yùhù, xícàn tàhvì stnàì nùù-yá. ³¹ Càcàn tàhvì-nsiá sàhí ñà-nì cácuì nùù ndahà nèhivì có-xiníndísâ ndoó ñuu Judea. Daaní, sàhà chuun cùhìn ñuu Jerusalén ñà-nacoì ñà-chindee xi nèhivì xí Dios yucán, càcàn tàhvì stná-nsiá nùù-yá sàhà ñà-nì cùdìì ini nècuàchìmà sàhà ñà-nduá cunihi cùhùn. ³² Dandísá vètùnì cudiì stná inì na sài ndé ndoó-nsiá, nú cuní-yà sài, te después coo chíí xì-nsiá quetatuì. ³³ Pues vichi ni cúndóo-nsiá xì Dios, te ni yáha vaha-nsia quida-ya. Amén.

16

Ñà-nduá nì cachi Pablo na ní casàhú-nè xì nsidaa nèhivì ináhá-né ñuu Roma

¹ Yùhù quidé recomendar doña Febe, vachi vaha ndisa-ne, na iin cùha-nda nduú-né, te nduú stná-nè iin ana xinúcuáchí nùù nèhivì

xí Dios natácá ñuu-nè Cencrea. ² Ñàyùcàndùá, nacuna-nsia yehè-nsiá nùù-né nacua ndiá ìcà-ndà quida-nda xi nèhivì xí-yá, vàchi iin-ni nchícùn stná-nè Stoho-ndà Señor. Te nú íá necesidad icúmí-nè sàhà iin chuun xi-ne, dandu chindee-nsiánè, vàchi cuàhà gá sàni chindee stná-nè nèhivì dava ga, xì stná yùhù.

³ Cásàhùì xì Priscila xì Aquila; nècuàchì nìsa cutnahá stná xí quidá-nsí chuun xi Jesucristu nduú-né. ⁴ Dècuèndè cuàhàn-nè cui stná-nè sàhí nì cùí, ñàyùcàndùá yùhù naquímání mii-né; te màdì cuísi yùhù, ndè stná nsidaa nèhivì cahvi xi Dios cuàhà gá ñuu, naquímànì stná-nè nècuàchìmà. ⁵ Te cásàhù stnàì xì nsidaa gá nèhivì natácá vehe nècuàchìmà cahvi xi-yá.

Daaní, cásàhù stnàì xì Epeneto, vàchi màni gá-nè nùù; nècuàchì primeru nì xinindisa-xi Cristu ladu Acaya nduú-né. ⁶ Te cásàhù stnàì xì María. Ináhì, cuàhà gá quidá nècuàchìmà chuun (xi Dios) jaàn ndé ndoó-nsiá. ⁷ Te cásàhù stnàì xì nècuàchì ñuì nani Andrónico xì Junias. Ndúì-nè íá fama-nè nùù nsidaa gá nècuàchì apóstol. Te cunaha-nsiá, tàñáha ga sàì tenchicuìn ichì Cristu, doco sà-xiníndísá-né mii-yá. Daaní, después iin-ni nì sandiadi stná-nsì vehecàa.

⁸ Daaní, cásàhù stnàì xì Amplias, vàchi iin-ni íá stná-nè nùù Stoho-ndà Señor, te cuú ndisa inì sàhà-né. ⁹ Te cásàhù stnàì xì Urbano, vàchi iin-ni nìsa cutnahá-nsí quidá-nsí chuun xi Cristu. Daaní, cásàhù stnàì xì Estaquis, vàchi màni stná nècuàchìmà nùù. ¹⁰ Te cásàhù stnàì xì Apeles. Iin nèhivì seguru xi Cristu nduú stná-nè. Te cásàhù stnàì xì nsidaa nèhivì vehe Aristóbulo. ¹¹ Daaní,

cásàhú stnàì xì nècuàchì ñuì nani Herodiòn. Te cóasàhú stnàì xì nsidaa nèhivì vehe Narciso xiníndísà stná xì Stoho-ndà Señor. ¹² Daaní, cóasàhú stnàì xì Trifena xì Trifosa. Divì chuun xì Stoho-ndà Señor xíquida stná nècuàchimà. Te Pérsida, cuàhà gá obra xì mii-yá quidá stná-nè, te màni cuàhà stná-nè nùù nsidaa-nda, ñàyùcànduá cóasàhú stnàì xì-né. ¹³ Daaní, cóasàhú stnàì xì Rufo. Iin nèhivì vaha ndisa xì Stoho-ndà Señor nduú stná-nè. Stná dihi Rufo, cóasàhú stnàì xì-né, vachi na iin dihi mií nduú stná nècuàchì mà, cunaha-nsiá. ¹⁴ Daaní, cóasàhú stnàì xì Asíncrito, xì Flegonte, xì Hermas, xì Patrobas, xì Hermes, xì nsidaa stná ñani-ndà ndoó vehe-ne. ¹⁵ Daaní, stná Filólogo, xì Julia, xì Nereo, xì cùha-ne, cóasàhú stnàì xì nsidaa-né, xì stná Olimpas xì nsidaa gá nèhivì xí Dios cutnáhà xí-nê. ¹⁶ Te nsidaa-nsiá, nacasàhú tnahá víi-nsiá ñà-xínduu-nsia nèhivì ìì xí mii-yá. Daaní, nsidaa nèhivì natácá cahvi xì Cristu (cuàhà ñuu ladu yohó), cóasàhú stná-nè xì-nsiá.

¹⁷ Yùhù sacúndáhvî nùù-nsiá, ñáni: cuidadu ñì cúndóó-nsiá sàhà nècuàchì cuní datáhndè daya xì-nsiá, te datúcù-nènsiá iin íchì cóni dàcuàhá-nsiá. Nacoo dahuun-nsia nsidaa nècuàchì mà. ¹⁸ Vachi nèhivì quidá ducán, màdi nùù Stoho-ndà Jesucristu xinúcuáchí-nê, cuisì-ní gustu sìquini xì mii-né nduá quidá-né. Víì gá cáhàn-nè, te palabra vico xichúùn-né, ñàyùcànduá mà úhì dandahví-nè nèhivì mà-fuerte inì-xi.

¹⁹ Doco mii-nsiá, sà-quidá víi-nsiá, te cuàhà gá xaan sàni xìtià stná cuentu nansa tùha-nsia cunini víi-nsiá (palabra xì Dios). Te yùhù, yáha ga cudî inì sàhájàn, doco cuní ñà-más gà ñì cúndáà vaha inì-nsia nansa quida víi-nsiá. Doco iin chuun

malu, còó; ni-iyuhu có-cùnî mànhì tnùnì ini-nsià sàhájàn. ²⁰ Te Dios, yàchì icúmí-yâ (cundee-yá nùù) ñà-malu na ian cuànihni-ya ònì-sí, te ndòò-sì tìxi-xi cundehè-nsiá, vâchi mii-yá, tùha-ya cuàha-yàndó paz.

Vichi ni cùcúmí-nsiâ cuàhà gracia xi Stoho-ndà Jesucristu.

²¹ Yohó iá stná Timoteo, iin nècuàchì cutnâhâ xì quidá-nsí chuun ìì xí-yá, te cásàhú stná-nè xì-nsiá. Te cásàhú stná (ùnì) nècuàchì ñuì nani Lucio, xì Jasón, xì Sosípater.

²² Yùhù nani Tercio, te nduí ana nì tiaa xi (palabra xi Pablo) nùù carta yohó, te cásàhú stnáì xì nsidaa-nsiá, vâchi iin-nì xiníndísâ stná-nsià Stoho-ndà Señor. (Pues vichi tucutu cachi Pablo iin palabra.)

²³ Daaní, cásàhú stná Gayo xì-nsiá, nècuàchì òvèhé-xí ndé ié. Te divi yohó nduú stná lugar ndé natácá nèhivì cahvi xi Dios. Daaní, cásàhú stná Erasto, nècuàchì nduú tesoreru ñuu yohó; te cásàhú stná inga ñani-ndà nani Cuarto. ²⁴ Vichi ni cùcúmí nsidaa-nsiá cuàhà gracia xi Stoho-ndà Señor. Amén.

Ultimo palabra xi carta yohó ndé naquímani Pablo mii-yá

²⁵ Vichi ni-ndáníhí cahnu-nda mii-yá. Vâtùni nacuahandee ini-yàndó nacua cachí razón ndiaha cachítnùhi xì nèhivì, divi palabra nì xinitnùhu-nsia sàhà Jesucristu; te divi nduú stná palabra nìsa ìa dèhé caní cuià dècuèndè sàhana. ²⁶ Doco vichi sàni tùi vateá, vâchi mii-yá ana itiácú nicanicuahàn, sàni dàtnúù-yà ini-ndà sàhà razón xi-ya nì tiaa nècuàchì profeta sàhana. Te vichi

dandacú-yá ñà-nì cuítìà palabra mà inicutu sàhà-ñá cunitnùhu nèhivì nsidanicuú ñuu, dandu cunindisá stná-nèyà, te cunini-neyà.

²⁷ Mindaa-ní mí-yâ nduú Dios, te mindaa-ní mí-yâ nduú stná ana nchichí ndisa. Te vichi sàhà Jesucristu ni náquímánì-ndàyá nicanicuahàn. Amén.

Ley saa ni nacoo Jesucristu
New Testament in Mixtec, Southern Puebla
(MX:mit:Mixtec, Southern Puebla)

copyright © 1978 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Mixtec, Southern Puebla)

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mixteco, Sur de Puebla [mit], Mexico

Copyright Information

© 1978, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mixtec, Southern Puebla

© 1978, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2023-04-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

8a6c83d1-922b-5d25-99ec-4724168f3b77